

Ruimtelijk en Functioneel Programma van Eisen Locatie Mavo/Havo

Stedelijk Dalton Lyceum Dordrecht

Opdrachtgever
Stedelijk Dalton Lyceum

Datum
23 oktober 2025

Referentie
P2000078-0032.4.0

Auteur(s)
mevrouw I. van Erp
mevrouw ir. L.J. Kröse

DALTON STEDELIJK
LYCEUM
DORDRECHT
MAVO | HAVO

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4			
1.1.	Situatie	4			
1.2.	Doel	4			
1.3.	Aanpak	5			
1.4.	Leeswijzer	6			
2.	Projectkaders en uitgangspunten	7			
2.1.	Algemeen	7			
2.2.	Wet- en regelgeving	7			
2.3.	Ambitie Duurzaamheid	7			
2.4.	Leerlingenprognose en -verdeling	7			
2.5.	Normatieve ruimtebehoefte	8			
2.5.1	Schoolgebouw	8			
2.5.2	Gymzalen.	8			
3.	Locatie	9			
3.1.	Kadastrale kaart	9			
3.2.	Bestemming	9			
3.3.	Opstalrecht	9			
4.	Huidig gebouw	10			
4.1.	De opbouw	10			
4.2.	Kwalitatieve knel- en pluspunten huidige situatie	11			
4.3.	Omvang bestaand gebouw	11			
4.4.	Stedelijk Dalton Lyceum - Visie Identiteit en kernwaarden	12			
4.5.	SDL Mavo/Havo	12			
4.6.	Visie op onderwijs	13			
5.	Huisvesting: visie & uitgangspunten	14			
5.1.	Bepaling visie & uitgangspunten huisvesting Do's en dont's referentie projecten.	14			
5.2.	Uitgangspunten voor de huisvesting	14			
5.2.1	Tweejarige Brugklas	14			
5.2.3	Clustering	14			
5.2.4	Uitstraling & Logistiek	14			
5.3.	Sfeer en beleving	15			
5.4.	Uitgangspunten voor de huisvesting	16			
6.	Huisvesting: hoofdopzet van het onderwijs	17			
6.1.	Hoofdopzet onderwijsordening	17			
6.2.	Globale ordening en huisvestingsconcept	17			
6.2.1	Cluster AVO	18			
6.2.2	Cluster Bèta	19			
6.2.3	Cluster Kunst	20			
6.2.4	Cluster sport	21			
7.	Ruimtelijk kader	22			
7.1.	Algemeen	22			
7.2.	Bepaling aantal en soort onderwijsruimten	22			
7.3.	Bezetting aantallen werkplekken	23			
7.3.1	Flexplekken	23			
7.3.2	Vaste werkplekken	23			
7.4.	Ruimteprogramma	23			
8.	Functionele randvoorwaarden afzonderlijke ruimten	24			
8.1.	Cluster AVO	24			
8.2.	Cluster Bèta	24			
8.3.	Cluster Kunst	25			
8.4.	Directie en staf ruimten	26			
8.5.	Algemene ruimten en nevenruimten	26			
8.6.	Overige ruimten (tarra vloeroppervlak)	28			
8.7.	Cluster Sport	29			
9.	Buitenterrein	31			
9.1.	Bereikbaarheid	31			
9.1.1	Openbaar vervoer	31			
9.1.2	Auto's	31			

9.1.3	Fietsen	31
9.1.4	Scooters en bromfietsen	31
9.1.5	Voetgangers	31
9.1.6	Leveranciers, brandweer, afval	32
9.2.	Omschrijving buitenruimte en terrein onderdelen	32
9.2.1	Algemene zaken	32
9.2.2	Entreezone	32
9.2.3	Pauzeplein	32
9.2.4	Buitenberging	32
9.2.5	Afsluitbaarheid	32
9.2.6	Buiten lokaal	32
10.	Overige gebruikseisen gebouw	34
10.1.	Indelingsflexibiliteit	34
10.2.	Toegankelijkheid	34
10.2.1	Algemeen	34
10.2.2	Horizontale verkeersafwikkeling	34
10.2.3	Verticale verkeersafwikkeling	34
10.2.4	Vluchtmogelijkheden en -wegen	34
10.2.5	Afsluitbaarheid, compartimentering en avondgebruik	34
10.2.6	Mindervaliden	34
10.3.	Verwachtingen architect	34
BIJLAGEN		35
BIJLAGE 1 - Do's en Dont's referentie projecten		36
BIJLAGE 2 - Moodboard sfeerbeelden		37
BIJLAGE 3 - Lessentabel		38
BIJLAGE 4 – Ruimte programma		39

- Het dient als uitgangspunt voor de bepaling van de investeringskosten en hiermee toetsing van de financiële haalbaarheid.

Voorliggend PvE blijft een belangrijk document tot het moment van vaststelling van het Voorontwerp (VO). Vanaf dat moment is niet langer het PvE, maar het VO-fasedocument leidend. Het PvE en tussentijds ontstaan 'voortschrijdend' inzicht hebben zich dan doorontwikkeld tot een Voorontwerp. Het PvE fungeert als kompas waarmee de te selecteren architect en overige adviseurs werken om een gebouw te ontwerpen dat aansluit bij de visie, wensen en eisen van de vernieuwbouw.

1.3. Aanpak

Het stappenplan (processchema) voor de totstandkoming van het PvE is visueel weergegeven in de afbeelding 3.

Dit PvE is 'bottom-up' vervaardigd, waarbij een brede vertegenwoordiging vanuit het onderwijs en de vakgroepen betrokken zijn. Deze vormt samen de werkgroep. Het proces is gestart met een integrale kick-off bijeenkomst, waarvoor alle medewerkers van het SDL Mavo/Havo waren uitgenodigd.

In de eerste werksessie is met de werkgroep, op basis van de onderwijsvisie, gezocht naar de wijze waarop samenwerking plaats kan vinden en wat de hoofddorning van het gebouw dient te zijn. De activiteiten, ruimtelijke relaties en ruimtelijke behoeften op gebouwniveau zijn gedefinieerd.

Om inspiratie op te doen voor het vervolg van het traject, heeft HEVO op 13 juni 2025 een excursie georganiseerd naar drie scholen die zijn vernieuwd (renovatie in combinatie met nieuwbouw)

Afbeelding 2: bezochte scholen t.b.v. inspiratie.

Afbeelding 3: processchema PvE

Tijdens die excursie zijn het Christelijk Lyceum Veenendaal, Van Maerlant lyceum Eindhoven en het Cambreur College te Dongen door de werkgroep bezocht. Tijdens de tweede werksessie zijn de ruimtelijke relaties nader gedefinieerd en is er een vlekkenplan opgesteld per cluster, welke als basis geldt voor het totale vlekkenplan van het nieuwe SDL Mavo/Havo. Deze vlekkenplannen zijn verder in detail besproken gedurende een themadag. In de derde en tevens laatste werksessie zijn de geüpdatete vlekkenplannen verdiept en vastgelegd, waarna de terreinaspecten en 'look & feel' zijn besproken.

Aangaande kaderstelling, procesbepaling en besluitvorming over het PvE is er een stuurgroep geformuleerd om besluiten te nemen. De stuurgroep is gevormd door de voorzitter van het college van Bestuur van het SDL, staflid huisvesting en facilitaire zaken, een teamleider en de adviseurs van HEVO.

Alle input is door HEVO vertaald in dit ruimtelijk en functioneel PvE. Hierin zijn de wensen voor de nieuwbouw ten aanzien van ruimten en functionaliteit zo concreet en eenduidig mogelijk geformuleerd. Separaat is een technisch PvE opgesteld.

1.4. Leeswijzer

Het PVE is een vertaling van de onderwijs- en huisvestingsvisie naar ruimtelijke en functionele eisen.

Hoofdstuk 2 start met een omschrijving van de projectkaders en de uitgangspunten van het programma van Eisen.

Hoofdstuk 3 geeft een beeld van de huidige locatie.

Hoofdstuk 4 geeft inzicht in het huidige gebouw.

In **hoofdstuk 5** wordt er een samenvatting gegeven van de onderwijs- en huisvestingsvisie. Ook wordt er ingegaan op de kernwaarden van het Dalton onderwijs en de identiteit van de school..

In **hoofdstuk 6** wordt er ingegaan op de werksessies die met de werkgroep zijn gehouden om de uitgangspunten voor de huisvesting vast te stellen. Hier wordt aandacht besteed aan de geformuleerde uitgangspunten voor het onderwijs, de bevindingen vanuit de bezochte referentieprojecten en de gewenste sfeer, beleving en uitstraling voor de nieuwbouw.

Hoofdstuk 7 wordt de hoofdordering van de huisvesting toegelicht. Dit is een schematische weergave van de wijze waarop de toekomstige huisvesting wordt georganiseerd. Hieruit blijken onder andere de belangrijke relaties en de in de huisvesting te onderscheiden clusters. Dit is een visuele manier om de uitgangspunten over te brengen.

Hoofdstuk 8 gaat in op de vaststelling van het ruimteprogramma. Hierbij wordt de normatieve ruimtebehoefte toegelicht, waarna de opgestelde ruimtestaat wordt besproken. Dit is een optelsom van de onderwijsruimten, stafruimten en algemene ruimten.

De hoofdopzet van de huisvesting wordt in **hoofdstuk 9** nader uitgewerkt in omschrijvingen van het ruimtelijk en functioneel programma. Ook specifieke

randvoorwaarden en uitgangspunten voor de verschillende ruimten en het gebouw zijn in dit hoofdstuk omschreven.

Hoofdstuk 10 gaat in op alle aspecten rondom het terrein.

Tot slot gaat **hoofdstuk 11** in op de overige gebruikseisen van het gebouw.

2. Projectkaders en uitgangspunten

Voor de vernieuwbouw staan de onderwijsvisie en de kernwaarden van de school centraal. Daarnaast zijn ook de randvoorwaarden uit de wet- en regelgeving en gemeentelijke of procedurele kaders aan de orde.

2.1. Algemeen

Het SDL treedt bij de realisering van de vernieuwbouw op als bouwheer. De opgave is een onderwijsgebouw voor **1.038 leerlingen** op het huidige terrein met een eigen gymvoorziening. De ruimte behoefte bedraagt **6.908 m2 bvo** voor onderwijs.

Voor de technische uitgangspunten wordt verwezen naar het Technisch Programma van Eisen met referentie P2000078-0020 met d.d. 23-10-2025.

2.2. Wet- en regelgeving

Ten aanzien van het ontwerp zal aan alle relevante wet- en regelgeving en overige overheidsvoorschriften moeten worden voldaan. Binnen dit kader vallen onder meer:

- Gemeentelijke Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs.
- Vigerend Omgevingsplan.
- De geldende stedenbouwkundige randvoorwaarden vanuit de gemeente.
- Besluit Bouwwerken leefomgeving (Bbl).
- Eisen plaatselijke brandweer.
- Voorschriften nutsbedrijven.
- Ministeriële richtlijnen.
- Wet Milieubeheer.
- Wet Geluidhinder.
- NEN 2580.
- Handboek voor Toegankelijkheid.
- Arboret.
- Eisen voor verkrijgen gebruikersvergunning (melding brandveilig gebruik).
- Convenant gevelonderhoud.
- Publicatiereeks gevaarlijke stoffen.

2.3. Ambitie Duurzaamheid

De ambities m.b.t duurzaamheid zijn als volgt geformuleerd:

- De ambitie is het realiseren van een energieneutraal gebouw (ENG), waarbij het verbeteren van de schil prioriteit heeft boven het plaatsen van zonnepanelen (conform trias energetica).
- Het gebouw moet een monument van de toekomst worden. Dit houdt in dat de nadruk ligt op een goede casco en schil en losmaakbaarheid een lagere prioriteit heeft.
- Het terrein dient 'vergroend' te worden. De school maakt budget vrij om dit te realiseren.

2.4. Leerlingenprognose en -verdeling

Op basis van de oktobertellingen 2023-2024 en de geprognostiseerde groei is uitgegaan van een leerlingaantal van 1.038 in 2039. Hierbij wordt uitgegaan van onderstaande leerlingenverdeling:

Tabel 1: prognose leerlingenverdeling.

Stedelijk Dalton Lyceum Mavo/Havo - Kapteynweg				
Prognose School Leerlingenverdeling (1038 ll)				
leerjaar	Omschrijving	aantal klassen	ll. per klas	totaal
1	brede brugklas	9	28	255
2	vmbo (g)t/havo	5	27	135
2	havo/wvo	4	27	108
3	vmbo (g)t	4	27	108
3	havo	4	27	108
4	vmbo (g)t	4	27	108
4	havo	4	27	108
5	havo	4	27	108
Totaal		38		1038
	<i>gemiddelde aantal ll. per klas</i>			<i>27</i>

2.5. Normatieve ruimtebehoefte

2.5.1 Schoolgebouw

De ruimtebehoefte voor het onderwijs aan 1.038 leerlingen is normatief vastgesteld op 6.908 m² bvo exclusief gymzalen conform onderstaande ruimtebehoefte berekening.

Tabel 2: bepaling normatieve ruimtebehoefte vernieuwbouw SDL – locatie Mavo/Havo

Onderwijssoort	ruimtetype	aantal ll	aantal m ² bvo per ll	aantal m ² bvo vaste voet	totaal aantal m ² bvo
Onderbouw (leerjaar 1 en 2)	algemeen	498	6,18		3.077,64
Bovenbouw tl	algemeen	216	6,41		1.384,56
Bovenbouw Havo	algemeen	324	5,85		1.895,40
Vaste voet nevenvestiging				550	
Totaal aantal m² onderwijs		1.038			6.908

2.5.2 Gymzalen.

Voor het geven van gymnastiekonderwijs aan 1.038 leerlingen zijn drie gymzalen benodigd. Normatief komt dit neer op 1.36.

Tabel 3: bepaling normatieve ruimtebehoefte vernieuwbouw SDL – locatie Mavo/Havo

Onderwijssoort	ruimtetype	aantal ll	aantal m ² bvo per ll	aantal m ² bvo vaste voet	totaal aantal m ² bvo
Onderbouw (leerjaar 1 en 2)	LO	498	1,66		826,68
Bovenbouw tl	LO	216	1,11		239,76
Bovenbouw Havo	LO	324	0,78		252,72
Totaal aantal m² sport		1.038			1.319
per gymzaal (zaalgrootte 21x12 m)			455		
Aantal benodigde gymzalen				2,9	
Aantal m ² sport bij 3 zalen (zaalgrootte 21x12 m)			455	3,0	1.365

De totale ruimte behoefte voor het schoolgebouw inclusief sportgebouw komt uit op **8.273 m² bvo**. Het huidige schoolgebouw heeft een **bvo van 8.117 m²** (o.b.v. inmeten tekeningen door HEVO).

3. Locatie

3.1. Kadastrale kaart

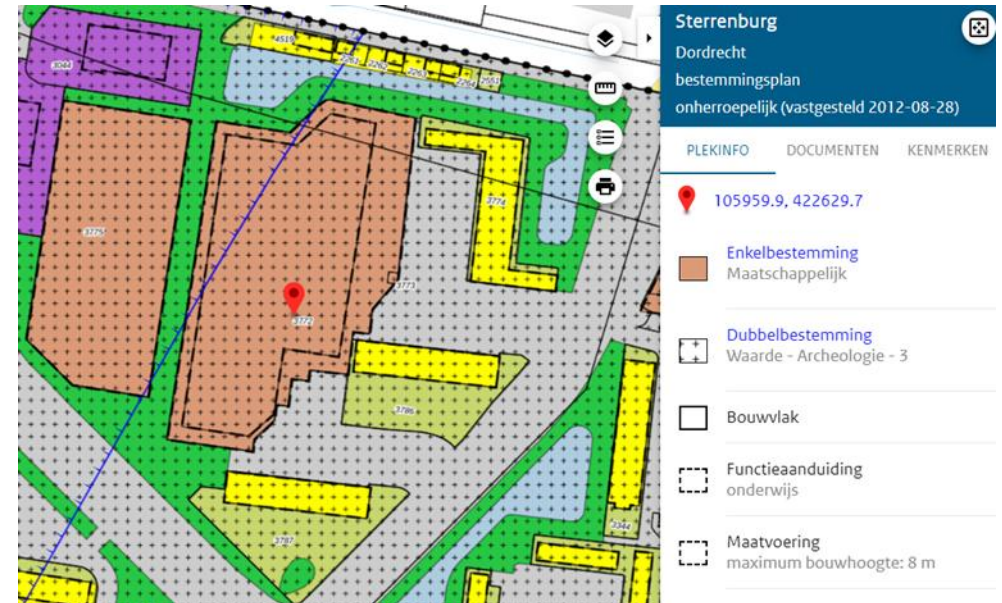
Het beschikbaar terrein van SDL Kapteynweg in Dordrecht bestaat uit het perceel met kadastraal nummer N 3772 en een perceeloppervlakte van 11.350 m².

3.2. Bestemming

In het bestemmingsplan (februari 2012) heeft de gemeente vastgelegd dat het kavel enkel een maatschappelijke functie heeft, met aanduiding onderwijs. Het heeft tevens een archeologische waarde van 3 (archeologisch onderzoek bij uitbreiding groter dan 100 m² is noodzakelijk).

De maximale bouwhoogte is 8 meter. Het gebouw, dat dateert uit 1981, is ca. 11 meter hoog en wijkt daarmee af van het bestemmingsplan uit 2012. Het is niet te achterhalen of het bestemmingsplan, dat voorlag tijdens de bouwvergunning-aanvraag, een hogere maatvoering aangaf.

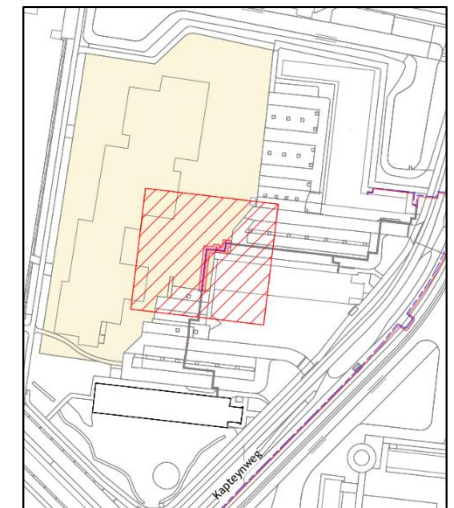
De begrenzing van het huidig gebouw geeft redelijk nauwkeurig ook de begrenzing van het bestemmingsplan weer. Concreet betekent dit dat er een bestemmingsplan wijziging nodig is, indien er uitbreiding plaats vindt en de 8 meter hoogte gehandhaafd blijft.

Afbeelding 4: kaart kadastraal en bestemming percelen SDL Mavo/Havo

3.3. Opstalrecht

Op de locatie is een warmtenet aangelegd en is opstalrecht verleend aan HVC Warmte B.V. Indien door het ontwerp er werkzaamheden uitgevoerd moeten worden aan de grond nabij de betreffende leidingen, dient rekening te worden gehouden met instandhouding van het warmtenet. Indien de werkzaamheden wel invloed hebben op de instandhouding van het warmtenet, dan dient de eigenaar opstalrecht tijdig op de hoogte te worden gesteld.

Afbeelding 5: positie SV leiding op perceel SDL

4. Huidig gebouw

4.1. De opbouw

Het huidige gebouw aan de Kapteynlaan 3 bestaat uit 3 bouwlagen en is opgebouwd uit een betonbalkstructuur met prefab beton vloeren en een gemetselde schil.

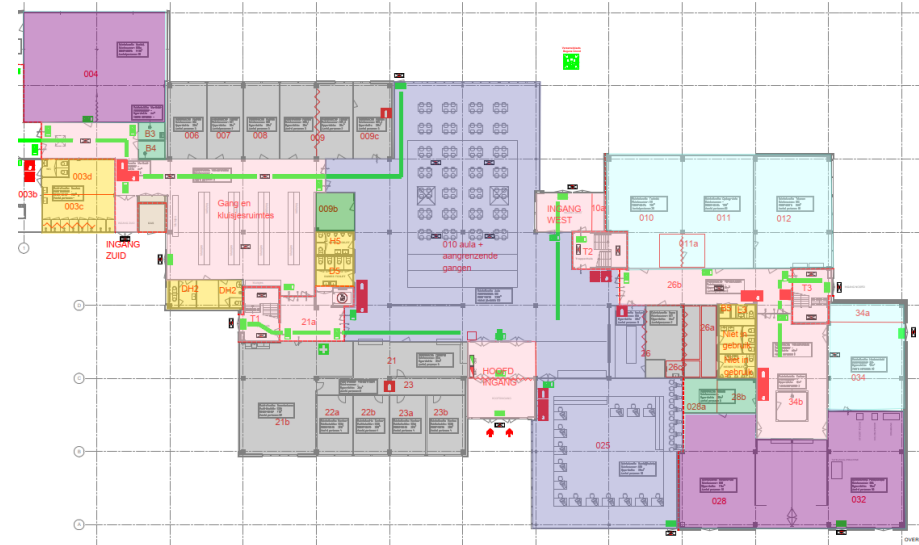

Afbeelding 6: bestaande locatie Mavo/Havo – exterieur

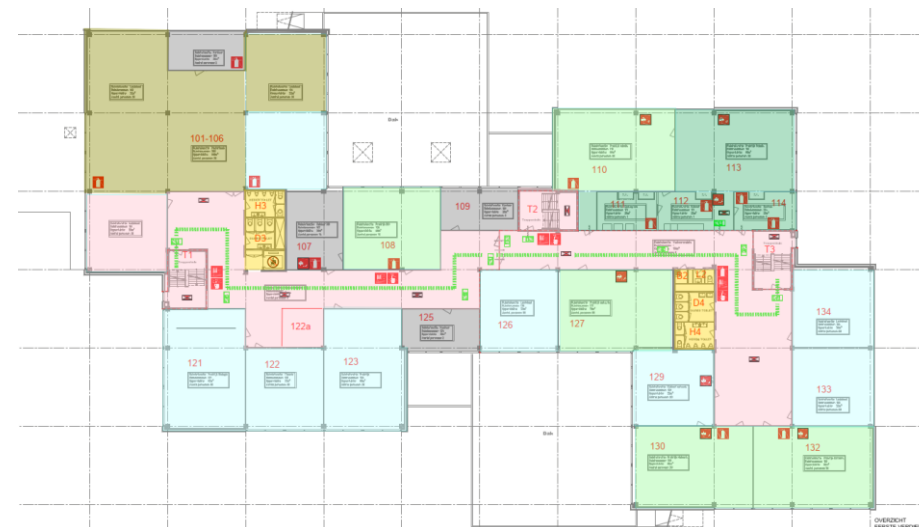
De school heeft een hoofdingang en een leerlingenentree, welke grenst aan de fietsenstalling. Op de begane grond bevinden zich diverse stafruimten, de kunst ruimten en de aula. Zowel de aula als de overblijfruimte/multifunctionele ruimte zijn gelegen in een kuil.

Afbeelding 7: bestaande locatie Mavo/Havo - interieur

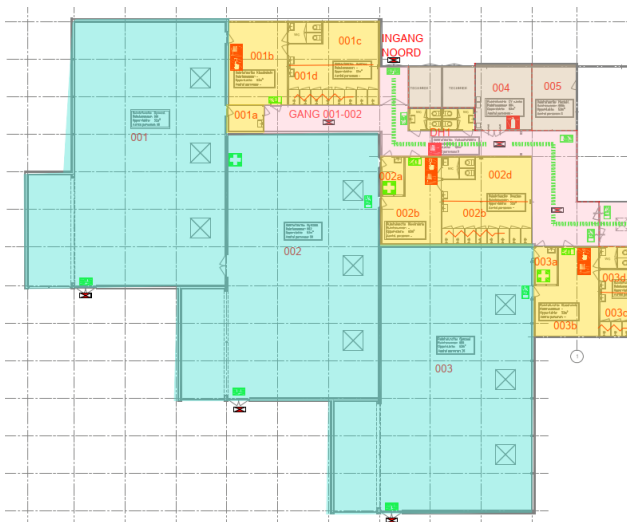
Afbeelding 8: begane grond SDL Mavo/Havo huidige situatie

Afbeelding 9: verdieping 1 SDL Mavo/Havo huidige situatie

Afbeelding 10: verdieping 2 SDL Mavo/Havo huidige situatie

Afbeelding 11: gymzalen SDL Mavo/Havo huidige situatie

4.2. Kwalitatieve knel- en pluspunten huidige situatie

Er is een haalbaarheidsonderzoek opgesteld waarin de volgende knel- en pluspunten zijn omschreven.

Kwalitatieve knelpunten

- Trappenhuis te smal.
- Fietsenstalling grenzend aan lokalen zorgt voor geluidoverlast.
- Weinig daglicht ter plaatse van de leerpleinen.
- Aula grenzend aan staf- en kantoorruimten.
- Aula gecombineerd met leerplein.
- Plafondhoogte van de aula is laag.
- Aula met hoogteverschillen in vloer.
- Kunstvakken zijn niet geclusterd. Muziek bevindt zich aan de andere zijde van de school t.o.v. overige kunst- en creatieve lokalen.
- Opslagruimte facilitair.
- De akoestiek en verwarming in de gymzalen zijn slecht.
- De klimaatbeheersing, met name de temperatuur is slecht regelbaar.
- De vluchtrap eindigt op het dak van de entree.
- Geen veilige situatie bij de entree, onoverzichtelijk van de ontsluiting van het fietspad naar de fietsenstalling en andersom.

Kwalitatieve pluspunten

- Goede bereikbaarheid met OV
- Prettige buitenruimte voor de leerlingen (zitkuil en het pannaveldje).

4.3. Omvang bestaand gebouw

Het bruto vloeroppervlak van het gebouw is 8.117 m² BVO (o.b.v. inmeten tekeningen door HEVO), verdeeld over:

- Begane grond: 4.033 m² waarvan +/-1.340m² gymzalen
- 1^e verdieping: 1.995 m²
- 2^e verdieping: 1.984 m²
- 3^e verdieping: 105 m²

Het terrein oppervlak is van 11.350 m².

4.4. Stedelijk Dalton Lyceum - Visie

Het SDL is een algemeen toegankelijke openbare scholengemeenschap voor voortgezet onderwijs in Dordrecht. Het onderwijs wordt gegeven op drie locaties in de leerrichtingen Vmbo, Mavo/Havo en VWO. Daarnaast verzorgen ze de Eerste opvang van Anderstaligen (EOA) op de locatie ISK. Het motto van het SDL is:

‘Zoals jij is er maar één’.

Het onderwijs is van hoge kwaliteit, vernieuwend én voor iedereen, waarbij er gewerkt wordt vanuit de Daltonwaarden. Leerlingen leren plannen, keuzes maken, samenwerken én nadenken over de dingen die ze doen. Dat alles in een gezellige en vertrouwde omgeving.

Leerlingen worden gestimuleerd om hun talenten te ontdekken en zich te verdiepen in hun interesses, ongeacht of het daarbij gaat om sport, cultuur en wetenschap, tweetalig onderwijs, theater of het leren door te doen.

Identiteit en kernwaarden

Het SDL is een openbare school. Hiermee is het een ontmoetingsplaats waar leerlingen nieuwe verhalen leren kennen en hun eigen verhalen verder ontwikkelen, in relatie met anderen. Dit wordt actieve pluriformiteit genoemd. Iedereen is dan ook welkom. ‘Verhalen’ kan daarbij breed geïnterpreteerd worden: het zijn verhalen van de leerlingen zelf, hun klasgenoten, maar ook van boeken, films, ouders/verzorgers of verhalen uit het wereldnieuws. Vanuit gelijkwaardigheid en vanuit vrijheid, ontmoeten leerlingen al die nieuwe verhalen en ontmoeten ze ‘de ander’. Het SDL belichaamt zo de drie kernwaarden van het openbaar onderwijs:

- **Gelijkwaardigheid:** iedereen is welkom en wordt gerespecteerd
- **Vrijheid:** leerlingen krijgen de ruimte om zichzelf te zijn en eigen keuzes te maken.
- **Ontmoeting:** de school is de plek waar verschillende perspectieven samen komen.

De dalton kernwaarden zijn in paragraaf 5.3 kort toegelicht met daarbij de associaties naar huisvesting, zoals ingebracht tijdens de werksessie.

4.5. SDL Mavo/Havo

Het SDL Mavo/Havo in Dordrecht is een kleinschalige, openbare school waar persoonlijke ontwikkeling en talentontplooiing centraal staan. Binnen een vertrouwde en veilige omgeving krijgen leerlingen de ruimte om te groeien, met onderwijs dat aansluit bij hun niveau en ambities. Leerlingen starten een tweejarige brugperiode in een Mavo/Havo waarin leerlingen intensief begeleid worden en waarin coaching, structuur en zelfstandigheid belangrijke pijlers zijn.

Vanaf leerjaar 3 zijn de lessen 70 minuten en worden er vier of vijf vakken per dag gegeven of vijf of zes vakken per dag (op basis van lessen van 35 minuten). Daarnaast is er aandacht voor talentontwikkeling via Xtra-vakken zoals KunstXtra, SportXtra, Science of English Stream. Maatwerk is mogelijk voor leerlingen met bijzondere talenten of externe verplichtingen, zoals topsport of culturele activiteiten.

4.6. Visie op onderwijs

Op het SDL wordt al geruim 25 jaar daltononderwijs gegeven. Bij daltononderwijs volgen leerlingen vakken zoals bij elke middelbare school, alleen krijgen ze daarbij meer ruimte en vrijheid om te werken aan hun persoonlijke ontwikkeling. In het onderwijs staan de vijf daltonwaarden centraal, welke worden teruggezien in de school en tijdens alle lessen. Leerlingen leren plannen, keuzes maken en verantwoordelijkheid nemen. De dagelijkse praktijk vraagt om flexibele leeromgevingen waarin zelfstandig en samen leren mogelijk is, met ruimte voor vakoverstijgende opdrachten en persoonlijke begeleiding.

De waarden zijn:

- **Vertrouwen als vertrekpunt:** Respect als sleutelwoord voor andere cultuur en andersdenkenden.
- **Samenwerken:** Er wordt samengewerkt met andere leerlingen en docenten aan schooltaken. De leerlingen leren hierbij hun rol binnen de samenleving kennen, staan open voor meningen van anderen en leren een taak/opdracht tot een goed einde te brengen.
- **Verantwoordelijkheid:** Leerlingen krijgen steeds meer verantwoordelijkheid en vrijheid om zelfstandig het schoolwerk uit te voeren. Geleerd wordt om keuzes te maken, passend bij het betreffende stadium in het leerproces.
- **Effectiviteit:** De leerlingen wordt geleerd om doelen te stellen en zelfstandig taken in te plannen en uit te voeren.
- **Zelfstandigheid:** Leerlingen leren studeren, plannen, samenwerken en keuzes te maken.
- **Reflectie:** Reflectie is een vast onderdeel van de les waarbij gereflecteerd wordt op gedrag en leerdoelen. Leerlingen leren daarmee te reflecteren op haar sterkte punten of de ontwikkelpunten.

Deze onderwijsvisie stelt specifieke eisen aan de vernieuwbouw: een gebouw dat uitnodigt tot ontmoeting, samenwerking en zelfstandigheid, met multifunctionele ruimtes, rustige werkplekken, een overzichtelijke structuur en voldoende flexibiliteit om maatwerk te faciliteren.

Tijdens de eerste werksessie is aan de werkgroep gevraagd aan te geven welke associaties, op het gebied van huisvesting, zij hebben bij deze daltonwaarden.

Het resultaat hiervan is te zien op de afbeelding hieronder:

Afbeelding 12: Uitwerking Daltonwaarden

5. Huisvesting: visie & uitgangspunten

Voor de vernieuwbouw staan de onderwijsvisie en de kernwaarden van de school centraal. Het nieuwe gebouw dient volledig aan te sluiten op het onderwijsconcept van de school, nu en in de toekomst. Om dit te waarborgen is het gebouw aanpasbaar en zijn gebouwdelen en ruimten multifunctioneel. Alle vierkante meters worden efficiënt en effectief ingezet om het onderwijs zo goed mogelijk te faciliteren. Er zijn geen loze ruimten. Het gebouw biedt de mogelijkheid voor leerlingen om op hun eigen manier en niveau te leren.

5.1. Bepaling visie & uitgangspunten huisvesting

Door middel van een aantal werksessies (workshops) en het bezoek aan enkele referentie projecten is er veel informatie opgehaald om te komen tot uitgangspunten voor de huisvesting en om een vertaling van de onderwijsvisie naar de huisvesting te maken.

Tijdens de sessies is er gekeken naar onder andere:

- Do's en dont's op basis van referentiebeelden
- Do's en dont's m.b.t de bezochte referentie projecten
- De verschillende activiteiten die bij het geven van onderwijs behoren.
- Hoe verschillende clusters schematisch vorm konden krijgen, kijkend naar de wensen vanuit het onderwijs.

De verkregen input van de hierboven genoemde elementen wordt in de opvolgende paragrafen samengevat en de clustering volgt in hoofdstuk 6.

Do's en dont's referentie projecten.

De output met betrekking tot de do's en don'ts van de bezochte referentieprojecten is vertaald in wordclouds. Zie hiervoor [Bijlage 1](#).

5.2. Uitgangspunten voor de huisvesting

Tijdens de werksessies zijn gezamenlijk de ambities voor de nieuwe huisvesting benoemd.

5.2.1 Tweejarige Brugklas

Binnen het SDL wordt een tweejarige brugperiode gegeven *binnen een centraal deel van de school*. Deze plek biedt rust en overzicht en *leerlingen blijven in 1 lokaal*. Dit biedt structuur en veiligheid. In deze periode krijgen leerlingen de tijd om te groeien en ontdekken welk niveau het beste past. Er wordt een veilige stimulerende leeromgeving gecreëerd die aansluit bij de aanpak van het Dalton onderwijs. Binnen deze twee jaar is er ook ruimte om voor talent ontwikkeling waarmee leerlingen hun interesse verkennen (KunstXtra, SportXtra, Science en Anglia (engels) of tweetalig havo onderwijs.

5.2.2 Zichtbaarheid visie

Binnen het gebouw is het van belang dat de *visie van de school zichtbaar* is. Zo is het belangrijk dat het gehele gebouw de Daltonwaarden ademt, zodat het bij binnenkomst duidelijk is dat men zich in een Daltonschoon bevindt. Om de kernwaarden vrijheid, verantwoordelijkheid, zelfstandigheid en samenwerking te bevorderen is er behoefte aan een combinatie van lokalen waar zowel klassikaal onderwijs gefaciliteerd kan worden als diverse andere werkvormen. Daarnaast moet er in de nabijheid van de lokalen ruimte zijn voor leerlingen om individueel of groepsgericht te kunnen werken.

5.2.3 Clustering

Het onderwijs is vakgroep georiënteerd. Leergroepen uit verschillende leerjaren komen elkaar tegen. Dit is met name na brugklas periode. De vakgroepen zijn logisch gepositioneerd en bieden naast de nodige onderwijsruimten ook werkplekken voor het personeel en de leerlingen.

5.2.4 Uitstraling & Logistiek

Het nieuwe gebouw dient uitnodigend te zijn voor leerlingen, bezoekers en het personeel. Zo is er bij binnenkomst een fijne entree. Zoals gemeld bij de vorige paragrafen, straalt het gebouw de visie van de school uit en diens onderwijs.

Binnen het gebouw is er een goede logistiek voor zowel leerlingen en docenten als voor leveranciers. Verder zijn de gymzalen logisch gepositioneerd en goed bereikbaar voor gebruikers buiten de schooltijden.

De buitenruimte rondom de school moet prettig zijn om te verblijven, uitdagen tot bewegen, voldoende voorzieningen hebben om te pauzeren en veilig bereikbaar zijn.

5.3. Sfeer en beleving

Met de gebruikersgroep zijn beelden verzameld voor het interieur en het exterieur van de vernieuwbouw m.b.t. de sfeer- en beeldverwachting van het gebouw. Als **Bijlage 2** is een volledig moodboard opgenomen van de verzamelde beelden. Daarbij is benoemd waarom deze beelden aanspreken.

Zicht op werkplekken vanuit lokaal

Multifunctionele ruimte – bij aula

Inspiratie sfeer personeelskamer

*Afbeelding 13: Impressie geselecteerde sfeerbeelden. Zie **Bijlage 2** voor het volledig Moodboard.*

5.4. Uitgangspunten voor de huisvesting

Uit de input vanuit de werksessies kunnen uitgangspunten gedestilleerd worden voor de huisvesting. Deze zijn hieronder opgenomen:

Gebruiker

De leerling op deze school leert en ontwikkelt zich binnen het Daltononderwijs, wat betekent dat hij of zij wordt gestimuleerd om zelfstandig te werken, verantwoordelijkheid te nemen, samen te werken en te reflecteren op het eigen leerproces. Dit vraagt om een leeromgeving die niet alleen functioneel is, maar ook uitnodigt tot initiatief, eigenaarschap en samenwerking

Gebouw

Het schoolgebouw moet de *Daltonwaarden* op een zichtbare en voelbare manier ondersteunen. Dit betekent dat het onderwijsconcept van Dalton – met nadruk op zelfstandigheid, samenwerking, verantwoordelijkheid, reflectie en effectiviteit – zichtbaar moet zijn in de inrichting en het gebruik van de ruimtes. De *entree* van het gebouw moet uitnodigend en overzichtelijk zijn, zodat leerlingen, medewerkers en bezoekers zich welkom voelen.

Binnen het gebouw moet het onderwijsconcept zichtbaar en voelbaar zijn. De lokalen dienen ruim genoeg te zijn om verschillende werkvormen mogelijk te maken, zoals klassikale instructie, groepswerk en zelfstandig werken. Daarnaast moeten de ruimtes flexibel en multifunctioneel inzetbaar zijn, zodat ze kunnen worden aangepast aan veranderende onderwijsbehoeften.

Het gebouw moet de kruisbestuiving tussen leerlingen stimuleren, bijvoorbeeld door open leeromgevingen, ontmoetingsplekken en zichtlijnen tussen verschillende clusters. Er moet meer zichtbaar groen aanwezig zijn, zowel binnen als buiten, en bij voorkeur is er een buitenlokaal beschikbaar voor onderwijs in de open lucht.

Ook de identiteit van vakgebieden moet herkenbaar zijn in het gebouw, zodat leerlingen zich kunnen oriënteren en vakoverstijgend leren wordt gestimuleerd. Daarnaast zijn er voldoende overlegplekken nodig, evenals plekken waar leerlingen

zelfstandig of in kleine groepjes kunnen werken. Ook voor docenten moeten er voldoende werkplekken beschikbaar zijn, zowel individueel als in teamverband.

Het gebouw moet ruimte bieden voor flexibiliteit in gebruik en voldoende bergruimte bevatten voor materialen en apparatuur. De ruimtes moeten licht en overzichtelijk zijn, met een rustige uitstraling die bijdraagt aan concentratie en welzijn.

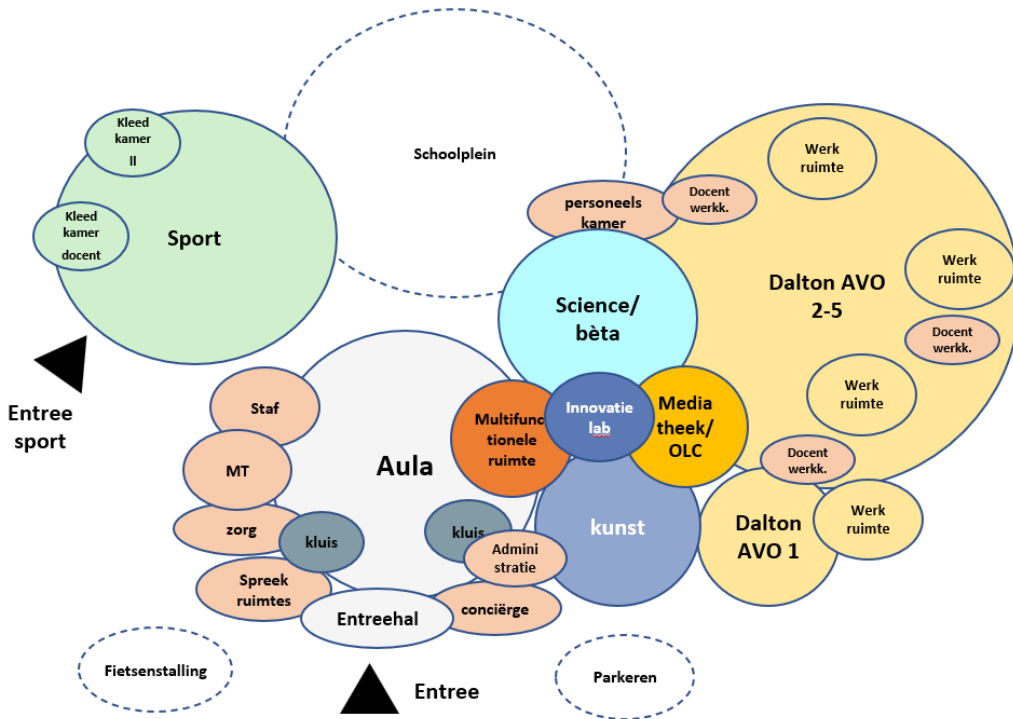
De stafruimten worden idealiter geclusterd, zodat samenwerking en overleg tussen medewerkers wordt bevorderd. Per cluster moeten de faciliteiten worden verbeterd, afgestemd op de specifieke behoeften van de vakken die daar worden gegeven.

Een goed binnenklimaat is essentieel voor het comfort en de gezondheid van leerlingen en medewerkers. De aula en het buitenterrein moeten aantrekkelijk zijn ingericht en uitnodigen tot ontmoeting en ontspanning. De entree van de eetzaal moet goed bereikbaar zijn, zonder dat dit leidt tot geluidsoverlast voor de omgeving.

Het gebouw moet beschikken over nieuwe gymzalen die voldoen aan de eisen van modern bewegingsonderwijs. Tot slot is een goede logistiek binnen het gebouw van groot belang, zowel voor de dagelijkse bewegingen van leerlingen en docenten als voor de bevoorrading door leveranciers.

6. Huisvesting: hoofdopzet van het onderwijs

Dit hoofdstuk omschrijft de hoofdopzet van het onderwijs van het SDL Mavo/Havo, zoals vastgesteld met de werkgroep in de verschillende werksessies. Deze hoofdopzet bestaat uit twee onderdelen: (1) de hoofdopzet van het onderwijs, waarbij gekeken is naar welke clusters/functies er kunnen worden onderscheiden in het onderwijs en (2) hoe deze clusters/functies ingevuld dienen te worden middels vlekkenplannen.

Afbeelding 14: Hoofdordening onderwijs en sport

6.1. Hoofdopzet onderwijsordening

Met betrekking tot de hoofdopzet is ervoor gekozen om het onderwijs te ordenen op basis van een scheiding de diverse clusters, te weten:

- Cluster AVO Brugklas leerjaar 1 (AVO; theorievakken)

- Cluster AVO jaar 2-5 Brugklas (AVO; theorievakken)
- Cluster Kunst
- Cluster Béta
- Cluster Sport

De hoofdopzet van het onderwijs kan hiermee schematisch worden weergegeven zoals hiernaast is afgebeeld.

In de navolgende paragrafen worden de principes van de huisvestingsvisie uitgewerkt in een huisvestingsconcept met bijbehorende relatieschema's/vlekkenplannen. Hierbij worden de relaties tussen ruimten op gebouwniveau beschreven, evenals de relaties tussen ruimten binnen de clusters.

6.2. Globale ordening en huisvestingsconcept

Het nieuwe gebouw van het SDL Mavo/Havo is geordend in verschillende delen: een deel waar leerlingen theoretische lessen volgen en een deel waar meer praktijkonderwijs wordt gegeven. Centraal gelegen zijn de aula en de entree, waar alle leerlingen gebruik van maken. Daaromheen liggen de overige ruimten van de verschillende clusters. Hierbij zijn clusters een concentratie van vakken die in verband met de specifiek benodigde onderwijsruimten samengevoegd worden.

Algemene ruimten

- Er is een centrale gezamenlijke entree, waar alle leerlingen en bezoekers naar binnen komen.
- Er is een entree voor personeel vanaf het parkeerplaats.
- De aula, tevens pauzeruimte, heeft een directe verbinding met de entree en het schoolplein. Er wordt niet gepauzeerd op de groepsworkplekken in de clusters.
- De aula heeft een directe verbinding met de keuken (catering) en uitgiftebalie.
- Vanaf de aula wordt een logische looproute gecreëerd naar de diverse (vak)clusters.
- De multifunctionele ruimte heeft een relatie met het cluster Kunst en dan met name het vak muziek. Dit in verband met het exposeren van leerlingenwerk en het gebruik van deze ruimte als coulissen tijdens optredens in de aula.
- Het OLC (Open Leercentrum) grenst niet direct aan de aula om daarmee een rustige werkplek te creëren.

- De conciërgeruimte is gelegen nabij de entree en de aula. Hiermee is er zicht op zowel de aula als de buitenruimte.
- De kluisjes bevinden zich, net als de kapstokken nabij de entree van de leerlingen. Om te zorgen dat er geen opstoppingen ontstaan zijn twee locaties aangegeven

Directie en Staf.

- De stafruimten (zorg, administratie, conciërge) liggen nabij de entree.
- De werkplekken docenten zijn decentraal gelegen.
- De kantoren teamleiders zijn in de nabijheid van elkaar gepositioneerd.

Cluster AVO

Het cluster AVO omvat lokalen voor theoretisch onderwijs, die minder een relatie hebben met het cluster Bèta of Kunst.

Cluster Bèta

Het cluster Bèta is gelegen nabij het cluster Kunst. Het innovatielab is de verbinding tussen de beide clusters.

Cluster Kunst

Het cluster Kunst heeft een relatie met cluster Bèta middels het innovatielab. Dit lab is een verbindende factor tussen kunst, digitalisering en techniek.

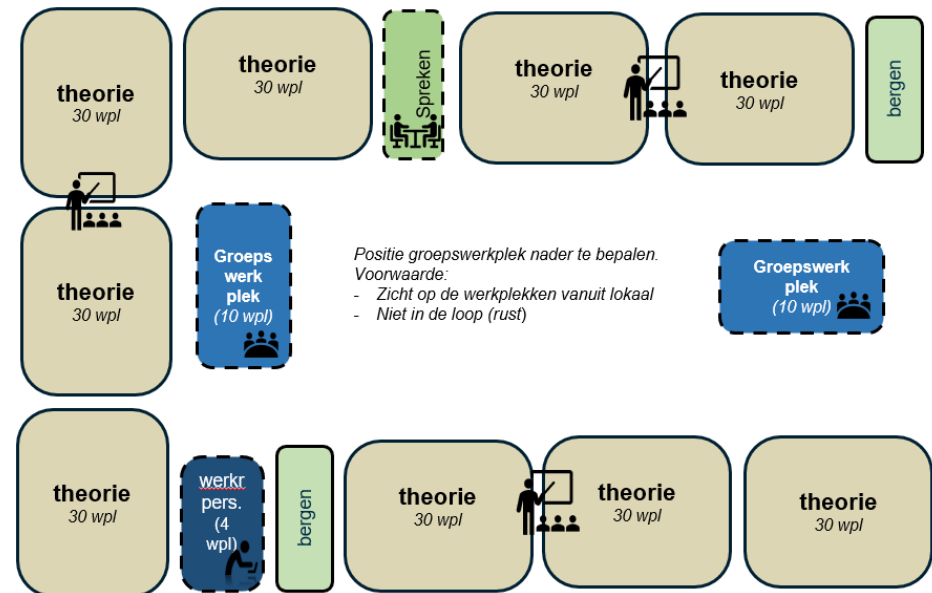
Cluster Sport

Dit is een op zichzelf staand onderdeel dat wel direct verbonden is met de school, maar ook voorzien moet zijn van een separate entree. Daarmee is de ruimte ook te gebruiken door derden.

6.2.1 Cluster AVO

Het cluster AVO voorziet voor de brugklas in 9 generieke theorie(stam)lokalen en voor het tweede tot vijfde jaar in 22 generiek theorielokalen. Binnen het cluster AVO zijn zowel de talen, maatschappijleer en -wetenschap, wiskunde, economie, aardrijkskunde en geschiedenis, dalton- en mentorlessen opgenomen.

Onderstaande afbeelding is een schematische weergave van het cluster AVO.

Afbeelding 15: hoofdopzet AVO.

Let op: dit laat enkel de hoofdopzet zien en niet het werkelijk aantal lokalen

De theorielokalen zijn te verdelen in vakgroepen, zodat er aan de lokalen een eigen identiteit kan worden gegeven.

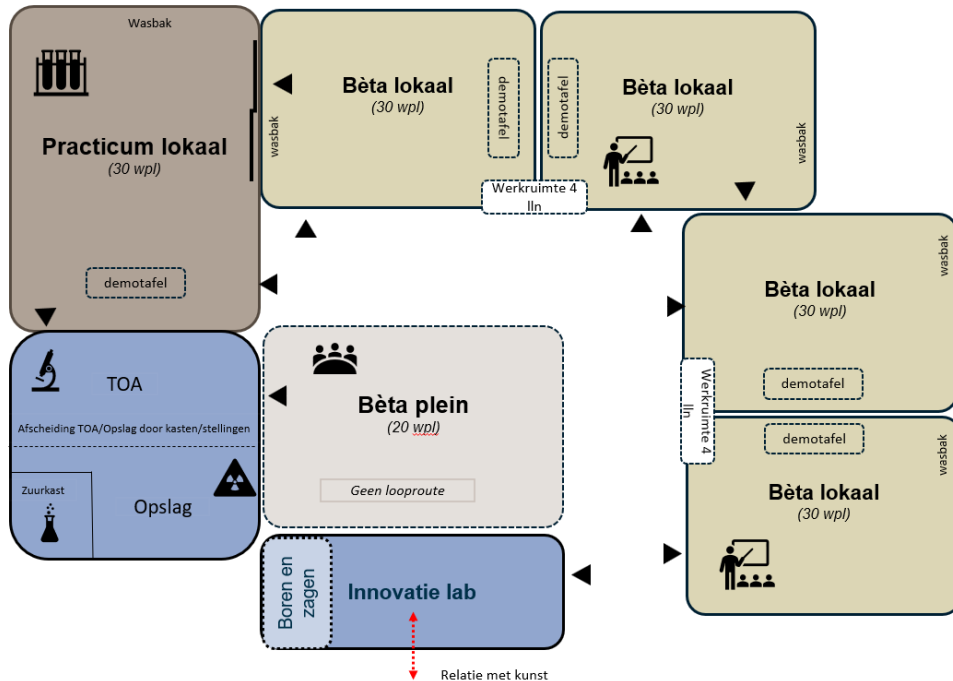
Tussen en nabij de lokalen bevinden zich werkruimten voor personeel, bergingen en groepsworkplekken voor de leerlingen.

De groepsworkplekken zijn voor maximaal 10 leerlingen en zo gepositioneerd dat er te allen tijde zicht is vanuit de lokalen op de leerlingen. Tussen de lokalen is er geen transparantie. Naar de gang en naar buiten is halfhoge transparantie het uitgangspunt. Dit zodat leerlingen niet afgeleid worden.

In de ontwerpfase kan het cluster samen met de architect nader uitgewerkt worden in relatie tot de wensen voor het cluster en het budget.

6.2.2 Cluster Bèta

In het cluster Bèta krijgen de vakken biologie, natuurkunde en scheikunde een plek. Onderstaande afbeelding geeft de schematische weergave van dit cluster.

Afbeelding 16: hoofdopzet Bèta

Centraal in het cluster bevindt zich het Bètaplein. Dit is een open leeromgeving waar leerlingen zelfstandig kunnen werken buiten de reguliere lessen. Het plein is géén lesruimte, maar ondersteunt het onderwijs door het bieden van een rustige werkplek. Aan de randen van de looproutes, grenzend aan de lokalen, zijn enkele individuele of duo-werkplekken ingericht. Deze bieden extra ruimte voor concentratie of differentiatie.

Rondom het plein liggen vier Bètalokalen. Deze lokalen zijn multifunctioneel ingericht voor zowel theorielessen als kleinschalige practica. Elk lokaal is voorzien van

wasbakken, een demotafel, opbergkasten en vitrinekasten voor educatieve materialen.

De TOA (technisch onderwijsassistent) ruimte ligt strategisch tussen het practicumlokaal en het Bètaplein. Deze TOA-ruimte bevat een werkplek voor de TOA, directe toegang tot practicumlokaal en plein. Daarnaast heeft het aparte opslag voor chemicaliën, materialen en apparatuur.

Het practicumlokaal is specifiek ingericht voor grotere praktische opdrachten en experimenten. Het grenst direct aan het Bètaplein en de TOA-ruimte.

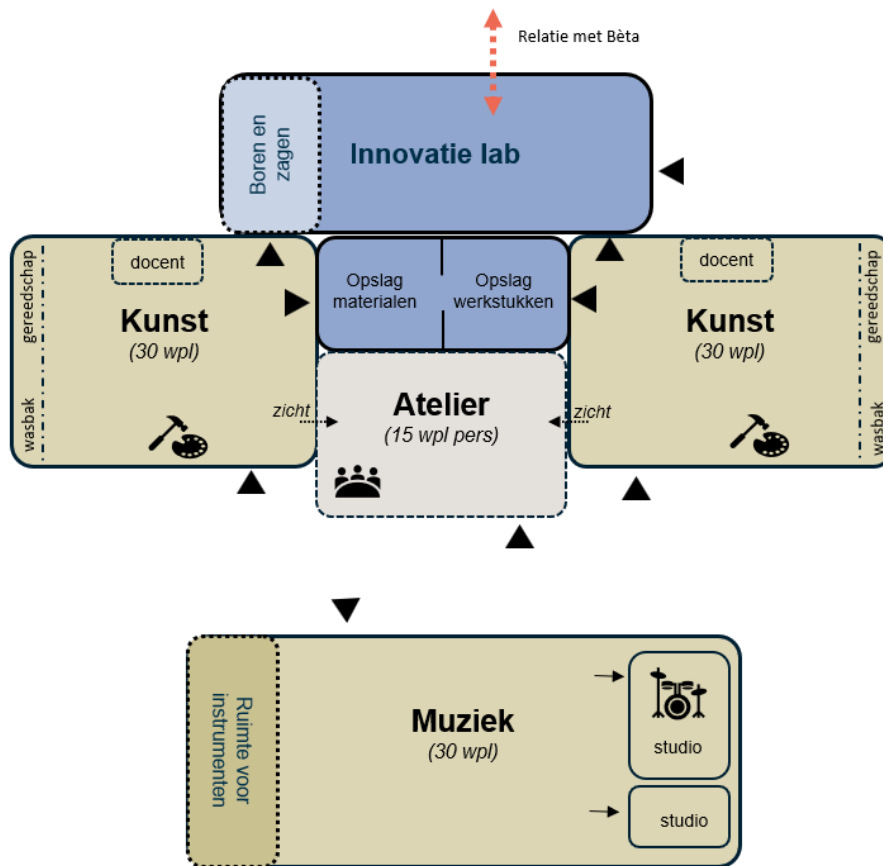
Het cluster Bèta heeft een directe functionele relatie met het cluster Kunst via het gedeelde Innovatielab. Deze ruimte wordt door beide clusters gebruikt voor interdisciplinair werken en projectonderwijs. Het lab moet daarom strategisch gepositioneerd worden tussen beide clusters, met goede toegankelijkheid vanuit beide richtingen.

In de ontwerpfase kan het cluster samen met de architect nader uitgewerkt worden in relatie tot de wensen voor het cluster en het budget.

6.2.3 Cluster Kunst

Het cluster Kunst omvat de vakken beeldende kunst, muziek en Culturele en Kunstzinnige Vorming (CKV). De inrichting van dit cluster is gericht op het faciliteren van creatief en expressief onderwijs, met aandacht voor opslag, akoestiek en samenwerking met andere onderwijsclusters.

Onderstaande afbeelding geeft de schematische weergave van dit cluster.

Afbeelding 17: ordening Kunst

De kunstlokalen zijn ingericht met een kastenwand voor het opbergen van gereedschap en kleine materialen. Beide lokalen beschikken over een gedeelde berging voor materialen en werkstukken, die vanuit elk lokaal afzonderlijk toegankelijk is. Aan deze lokalen grenst een atelier, waarin leerlingen zelfstandig kunnen werken. In dit atelier is een werkplek voor de docent aanwezig en de opslagruimte binnen het atelier is vrij toegankelijk voor leerlingen.

Het muzieklokaal maakt eveneens deel uit van het cluster Kunst. De relatie zit in de expressieve vormgeving, maar het is niet noodzakelijk om het lokaal nabij de kunst lokalen te vestigen. Van belang is dat het muzieklokaal niet te dicht bij de theorielokalen wordt gepositioneerd. Akoestische maatregelen zijn essentieel om geluidsoverlast te voorkomen. Aan het muzieklokaal zijn twee studio's gekoppeld, die uitsluitend vanuit het muzieklokaal toegankelijk zijn.

Binnen het cluster Kunst bestaat een directe relatie met het cluster Bèta via het gedeelde Innovatielab. In dit lab is een afgesloten ruimte ingericht voor boor- en zaagwerkzaamheden. Daarnaast is er een stofvrije ruimte die dienstdoet als werkplek voor design en technologie.

Het vak muziek heeft bovendien een functionele relatie met de multifunctionele ruimte. In deze ruimte kunnen leerlingen het geleerde in praktijk brengen, bijvoorbeeld door middel van uitvoeringen of presentaties.

Ook het vak CKV maakt deel uit van het cluster Kunst. Voor CKV wordt geen separaat lokaal ingericht. De les wordt gegeven in een theorie lokaal.

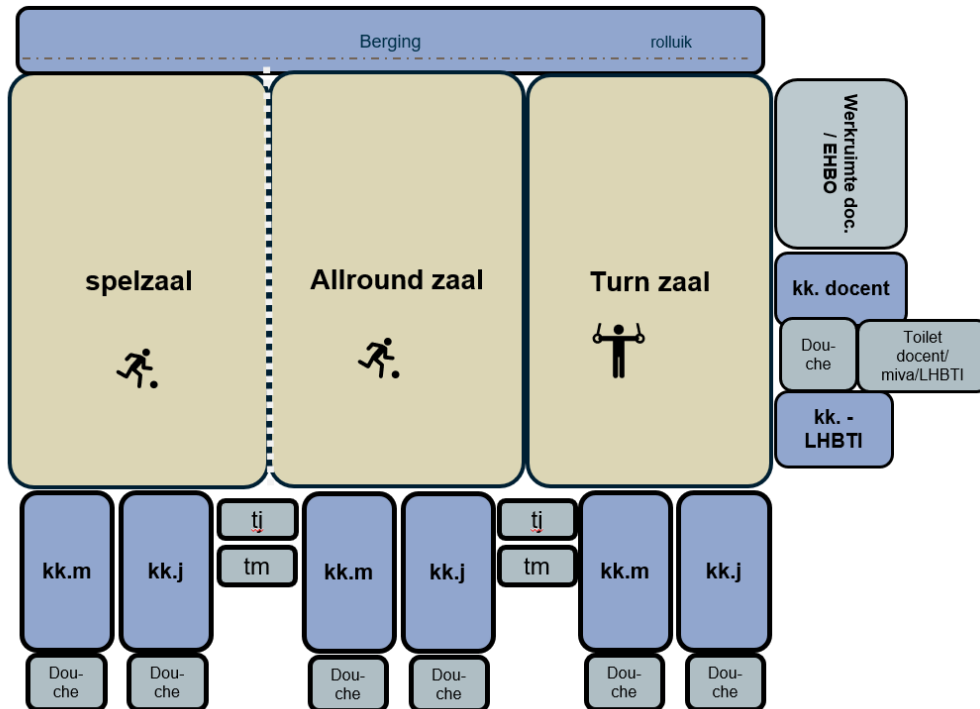
De voorkeur gaat ernaar uit om in de nabijheid van het cluster kunst enkele theorielokalen te positioneren. Als de CKV lessen in deze lokalen worden hgegeven, dan vergemakkelijkt dit het transport van materialen, zoals muziekinstrumenten of benodigdheden voor praktische opdrachten, naar de betreffende lokalen. Op deze manier blijft de samenhang binnen het cluster behouden, ondanks het feit dat CKV geen eigen praktijkruimte heeft.

In de ontwerpfase kan het cluster samen met de architect nader uitgewerkt worden in relatie tot de wensen voor het cluster en het budget.

6.2.4 Cluster sport

Het SDL wenst de nieuw te bouwen sportzalen zowel te gebruiken voor het onderwijs als het eventueel inzetten voor verhuur of gebruik door derden.

Onderstaande afbeelding geeft de schematische weergave van dit cluster.

Afbeelding 18: ordening Sport

In het ruimteprogramma wordt uitgegaan van drie gymzalen. Tussen twee gymzalen is een akoestische mobiele scheidingswand opgenomen waarmee een grotere sportzaal kan worden gecreëerd.

Alle gymzalen hebben de beschikking over een kleedkamer voor jongens en een kleedkamer voor meisjes. De douches en toiletten zijn separaat van de kleedkamer-voorzieningen te gebruiken. De toilet voorzieningen bevinden zich buiten de kleedruimten

Aangrenzend aan de gymzalen wordt een werkrimte voor docenten gesitueerd. Direct grenzend aan deze ruimte is een kleedkamer voor docenten met douche en toilet voor medewerkers. Nabij de kleedruimte voor docenten wordt een aparte genderneutrale kleedruimte gesitueerd.

De ontsluiting naar de gymzaal zowel via de kleedruimte als ook direct vanaf de gang. Bij voorkeur geen gang tussen de kleedruimten en de gymzalen om overzicht te houden.

De wens is een fitness zaal op te nemen in de nabijheid van de gymzalen. Deze fitnessruimte is zowel in te zetten tijdens de gymlessen als gebruik door personeel van de school. In de ordening (afbeelding 18) is de fitness zaal niet opgenomen. Dit samen met de architect uit te werken.

In de ontwerpfase kan het cluster samen met de architect nader uitgewerkt worden in relatie tot de wensen voor het cluster en het budget.

7. Ruimtelijk kader

Het ruimteprogramma is de optelsom van onderwijsruimten, stafruimten en algemene ruimten. Dit hoofdstuk vertaalt de hoofdropzet van de huisvesting naar een ruimtestaat. De grootte van ruimten en het aantal ruimten worden bepaald. De hierin opgenomen ruimten komen overeen met de ruimten zoals opgenomen in de ruimterelatieschema's én zoals omschreven in het volgende hoofdstuk.

7.1. Algemeen

Het vloeroppervlak van een gebouw kan op verschillende manieren worden weergegeven, bijvoorbeeld brutovloeroppervlak (m² bvo), nettovloeroppervlak, nuttig vloeroppervlak en functioneel nuttig vloeroppervlak (m² fno). De standaardisering voor oppervlaktemeting is vastgelegd in de NEN 2580.

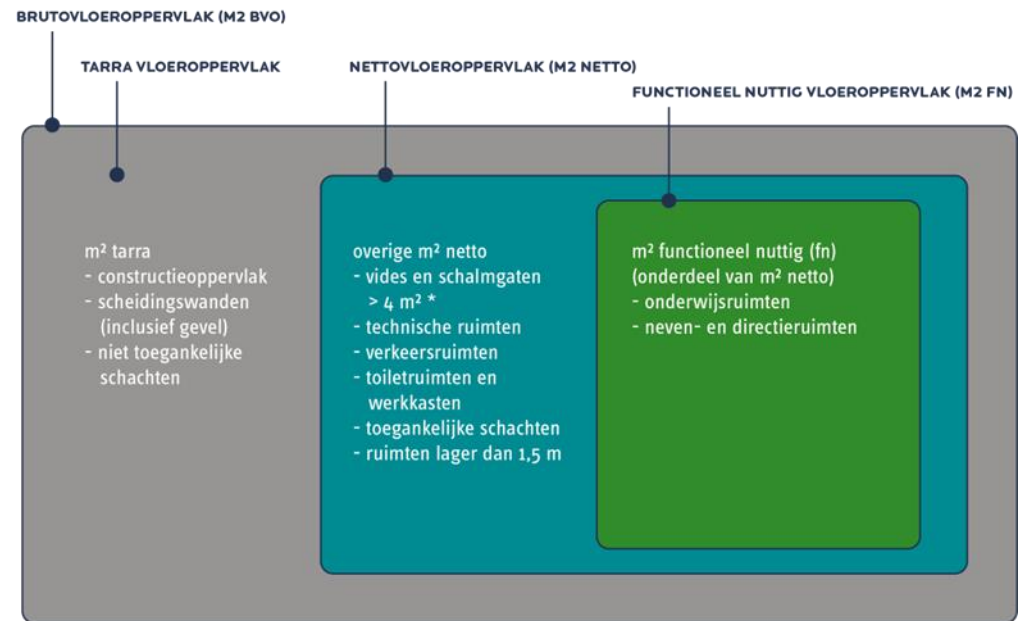
Hiernaast is een schematisch overzicht van de onderverdeling van het brutovloeroppervlak opgenomen.

Het brutovloeroppervlak (bvo) is de totale vloeroppervlakte van het gebouw gemeten op vloerniveau langs de buitenomtrek van opgaande scheidingsconstructie, dus de buitenzijde van het gebouw inclusief buitenwanden, constructies en installaties, maar exclusief vides (groter dan 4 m²). Met de term functioneel nuttig vloeroppervlak (m² fno) doelt men op de voor uitoefening van het onderwijs relevante ruimten: de onderwijs-, neven- en directieruimten.

De volgende ruimten worden niet tot het functioneel nuttig vloeroppervlak gerekend, dit zijn dus ook geen nevenruimten. Deze ruimten vormen het verschil tussen het netto vloeroppervlak en het functioneel nuttig vloeroppervlak:

- Vides en schalmgaten.
- Technische ruimten.
- Verkeersruimten (gangen, trappen, liften etc.).
- Toiletgroepen en werkkasten.
- Schachten.

RUIMTEVERDELING CONFORM NEN2580

* vides > 4 m² tellen überhaupt niet mee voor welk vloeroppervlak dan ook

Afbeelding 19: toelichting ruimte verdeling

7.2. Bepaling aantal en soort onderwijsruimten

Uitgangspunt voor het bepalen van het Programma van Ruimten is het onderwijsconcept van de school, de ordeningsprincipes en het daarvan afgeleide vlekkenplan. Het benodigd aantal onderwijsruimten is bepaald aan de hand van het overzicht van het toekomstig lesrooster voor 1.038 leerlingen.

Naast deze verdeling, is er ook gekeken naar het lessentabel. Deze maakt inzichtelijk hoeveel uur er daadwerkelijk wordt lesgegeven per vak. In **Bijlage 2** is de berekening opgenomen van het aantal benodigde onderwijsruimten op basis van het lessentabel. Daarbij is uitgegaan van de volgende bezettingsgraad voor alle onderwijsruimtes:

- 42 uur/week voor theoretisch en praktisch onderwijs (72% van 58 uur).
- 55 uur/week voor sportonderwijs (95% van 58 uur).

Vervolgens is aan de hand van deze uitgangspunten een voorstel gemaakt voor de indeling van de clusters en een optimalisatie in ruimten.

Een uitzondering is gemaakt voor de eerstejaars leerlingen waarbij elke klas een eigen vast stamlokaal heeft.

7.3. Bezetting aantallen werkplekken

7.3.1 Flexplekken

In het ruimteprogramma is steeds het aantal werkplekken voor leerlingen vermeld.

Voor de docenten zijn er in het ruimteprogramma flexwerkplekken opgenomen. Totaal zijn er 3 ruimten met 12 flexwerkplekken. Deze worden verspreid over de school gepositioneerd, nabij én in de verschillende onderwijsclusters.

Naast deze flexplekken zijn er nog 3 flexkantoren met totaal 18 werkplekken voorzien. Deze in te zetten voor o.a. maatschappelijk werk/leerling begeleiding, jeugdarts.

7.3.2 Vaste werkplekken

Een deel van de werkplekken betreft functie gebonden vaste werkplekken zoals de kantoren van de leerlingenadministratie, secretariaat, receptie en directie. Ook binnen deze functies is het mogelijk dat enkele vaste werkplekken door meerdere personeelsleden gebruikt worden.

7.4. Ruimteprogramma

Het volledige ruimteprogramma is omschreven in hoofdstuk 9 en als **Bijlage 4** opgenomen. In de omschrijving zijn de ruimten benoemd en omschreven voor hoeveel personen de ruimte is bedoeld. In de omschrijving zijn de specifieke eigenschappen en gebruik van de ruimten omschreven.

Als bruto-/nettofactor is 1,5 gehanteerd voor het onderwijsdeel. Voor het sportdeel is een bruto-/nettofactor van 1,27 aangehouden.

Het totaal benodigd vloeroppervlak voor de huisvesting bedraagt 8.297 m², inclusief 3 gymzalen (o.b.v. 12x21 m. per gymzaal).

8. Functionele randvoorwaarden afzonderlijke ruimten

Deze paragraaf beschrijft de functionele randvoorwaarden behorende bij de verschillende ruimten zoals aangegeven in het ruimteprogramma. De volgorde is overeenkomstig het ruimteprogramma.

8.1. Cluster AVO

Hieronder staan de algemene onderwijsruimten beschreven voor de vakgroepen die behoren binnen het cluster AVO (talen, wiskunde, economie, maatschappij, aardrijkskunde, geschiedenis en dalton). Er wordt onderscheid gemaakt tussen het brugklasdeel en AVO 2-5 jaar. Beide clusters een gelijke inrichting, alleen met een andere hoeveelheid lokalen.

Theorielokalen: de theorielokalen (30 personen) zijn algemene lesruimten, ingericht voor theoretisch onderwijs. Deze ruimten worden door meerdere docenten gebruikt, waardoor ze flexibel ingezet kunnen worden. De theorielokalen worden op een veelzijdige manier ingezet en niet alleen voor theorie of instructie.

- Er is voldoende transparantie van deze ruimten naar de groepswerkplekken. Tussen twee ruimten is *geen* transparantie gewenst. Tussen de ruimte en de gang is *halfhoge* transparantie gewenst; vanuit een zittende positie is er geen zicht naar/van buiten en de gang.
- In alle ruimten zijn voorzieningen gewenst voor het plaatsen van een digitaal bord of een grootbeeld tv-scherm en een whiteboard. Naast het bord dient plaats te zijn voor een (flexibele) docentenwerkplek. De lichtinval ten opzichte van het bord is een aandachtspunt. Daarnaast moet er qua indeling, rekening worden gehouden met het plaatsen van een kast voor leraren.
- Op de wanden van de lokalen is georganiseerde ruimte (bijvoorbeeld door prikborden/ophangsysteem) voor het aanbrengen van posters en dergelijke. Dit wordt vakgroep specifiek ingevuld.
- De entree van de ruimten moet zo vormgegeven worden dat opstoppingen op de groepswerkplekken, door bij de entree wachtende leerlingen voorkomen worden. In alle ruimten zijn er ramen die open kunnen.

Groepswerkplekken: per 3 theorielokalen zijn mogelijkheden waar leerlingen zowel in een groep als zelfstandig kunnen werken.

- Vanaf alle theorielokalen en vanaf de werkplekken van de docenten is toezicht mogelijk op de leerlingwerkplekken. De groepswerkplekken zijn overzichtelijk met maximale transparantie. Maximale transparantie hoeft niet te betekenen dat er geen zitjes zijn die zich ruimtelijk onderscheiden van de andere zitjes. De leerlingwerkplekken moeten voor leerlingen aantrekkelijk worden om daar te zijn, te werken, te studeren, te overleggen etc.
- Leerlingen zijn hier ook buiten de lessen welkom, maar de ruimten zijn niet te gebruiken als pauzeruimte.
- Het is belangrijk dat er rust wordt gecreëerd en dat leerlingen rustig kunnen werken. De plekken dienen zo gesitueerd te worden dat ze niet in een looplijn zitten of naast een trappenhuis. Groepswerkplekken voor maximaal 10 leerlingen creëren.

Werkruimte personeel (flex): een werkruimte voor docenten met een aantal flexplekken. Deze ruimte is geen pauzeruimte.

Spreekkamer: een kleine ruimte waar groepjes leerlingen of een aantal docenten kunnen overleggen en werken. De ruimte moet een bepaalde mate van transparantie hebben zonder te veel.

Berging leermiddelen: voor het opslaan van lesmiddelen in het cluster is een berging gewenst. Bij voorkeur een ruimte met aan de lange zijden ruimte voor stellingkasten.

8.2. Cluster Bèta

Hieronder staan de algemene onderwijsruimten beschreven voor de vakgroepen die behoren binnen het cluster Bèta (biologie, natuurkunde, scheikunde).

Bèta theorielokalen: de bèta theorielokalen (30 personen) zijn theorielokalen (30 personen) waar ook in beperkte mate demo's of practicum kan worden gegeven.

- In alle ruimten zijn voorzieningen gewenst voor het plaatsen van een digitaal bord of een grootbeeld tv-scherm en een whiteboard. Voor het bord dient plaats te zijn voor een demonstratie tafel voor de docent, met aangrenzend een bureau.
- Een lokaal naast het practicumlokaal voorzien van een gaskraan.
- De inrichting bestaat uit losse tafels en twee lokalen moeten voorzien zijn van elektra, bij voorkeur uit het plafond.
- Twee lokalen dienen geheel verduisterd te kunnen worden.
- Alle ruimten voorzien van een wasbak en een oogdouché aangesloten op een koud waterleiding.
- In de lokalen rekening te houden met bergruimte.
- Er is voldoende transparantie van de lokalen naar het Bètaplein.

Practicumlokaal: deze ruimten is geschikt voor practicumlessen voor de vakken natuurkunde, scheikunde en/of biologie.

- Er is een demonstratietafel met water, gas en elektriciteit aanwezig die tevens als docentenwerkplek fungeert.
- In het practicumlokaal kunnen proeven gedaan worden en kunnen door de docent proeven voorgedaan worden aan de demonstratietafel.
- Er is een nooddouche of een blusdeken aanwezig. Voor oogletsel is er een oogdouché aangesloten op de koud waterleiding.
- Nabij de uitgang hangt een brandblusser op een duidelijk zichtbare en bereikbare plaats.
- Noodstops zijn aanwezig waarmee gas en elektriciteit kunnen worden uitgezet.
- In de nabijheid van de labruimten moet een brandhaspel zijn. De ventilatie moet in intensiteit regelbaar zijn om tijdens practicum hoger te kunnen zetten.
- Het lokaal moet naast de reguliere ingang ook een nooduitgang hebben. In beide labs is een zuurkast aanwezig.

TOA-ruimte inclusief werkruimte en opslag: Grenzend aan de het practicum lokaal is de TOA-ruimte gesitueerd.

- De TOA-ruimte bestaat uit een opslagruimte en een werkplek voor de TOA's (1 bureau).

- De TOA-ruimte moet afsluitbaar zijn. In de opslagruimte moeten materialen voor alle binask-vakken worden opgeslagen in gesloten kasten. Daarnaast moet er een afsluitbare ruimte met afzuiging zijn voor opslag van chemicaliën.
- In de TOA-ruimte worden er werkstations gesitueerd.
- Er is zicht tussen het practicumlokaal en de TOA.
- De ruimte dient verduisterd te kunnen worden.

Werkruimten: per 2 lokalen een zelfstandig werkplek voor 4 leerlingen, als een nis uit te voeren. De werkplek bevindt zich buiten het lokaal, maar er is zicht vanuit het lokaal op de werkplek.

Bèta plein: het plein voorziet in 20 werkplekken voor leerlingen die projectmatig werken of werk moeten inhalen.

- De ruimte is niet omsloten met wanden, maar dient wel afgescheiden te zijn van de looproute door inrichting materialen (bijvoorbeeld planten, kasten, schermen).

Innovatielab: het innovatielab wordt zowel gebruikt door het cluster bèta als kunst in het kader van design & technology.

- Binnen dit lab een afgesloten ruimte voor elektrisch zagen en boren en een stofvrije ruimte voor de opstelling van o.a. 3-d printers.

8.3. Cluster Kunst

De ruimten van de vakgroep Kunst is onderstaande omschreven. Binnen dit cluster vallen beeldende vorming (handvaardigheid en tekenen), muziek en CVK (Culturele & kunstzinnige vorming opgenomen).

Lokalen beeldende vorming: de lokalen dienen geschikt te zijn voor lessen beeldend vormgeven en tekenen. De ruimten kunnen tevens ingezet worden voor het geven van een korte instructie voorafgaand aan praktijk opdrachten.

- Bij deze ruimten rekening houden met natuurlijke lichtinval.
- De ruimte te voorzien van inbouwkasten voor opslag 2D materialen.
- In ieder lokaal is een wastrog aanwezig.

Atelier: het atelier is een werkruimte waar leerlingen zelfstandig aan (teken)tafels werken aan verschillende werkstukken.

- De ruimte wordt tevens ingezet als werkruimte voor de docent.
- Vanuit de aangrenzende lokalen is er zicht op het atelier.

Machineruimte: een ruimte waar werkplekken zijn om diverse machines te werken waaronder zagen en boren.

- Aandacht gevraagd voor de akoestische eisen (zagen, boren).

Magazijn werkstukken en opslag materialen: een ruimte geschikt voor de opslag van werkstukken en de opslag van materialen en gereedschappen

Muzieklokaal: dit lokaal is flexibel in te richten voor verschillende onderwijsvormen (bijvoorbeeld middels een podium).

- Speciale aandacht wordt gevraagd voor de akoestische eisen zoals opgenomen in het technisch PvE.
- Er is geen separate ruimte voor berging. Aan een van de wanden worden de verschillende instrumenten opgehangen

Studio: een geluidsdichte muziekstudio gekoppeld aan het muzieklokaal voor het zelfstandig werken van groepjes tijdens de muzieklessen of in de pauzes. Er zijn extra akoestische voorzieningen getroffen om geluidsoverlast te minimaliseren.

8.4. Directie en stafruimten

De directie- en stafruimten worden verspreid door het gebouw gesitueerd. Zij moeten niet in de loop liggen om geluidsoverlast bij leswisselingen te voorkomen. Vergaderen/overleggen vindt plaats in de kantoren of in een nabijgelegen spreekkamer. In de kantoren kan zodoende geconcentreerd gewerkt worden.

Conciërge/receptie (frontoffice): voor ontvangst van leerlingen, personeel, bezoekers en leveranciers is een (afsluitbare) balie gewenst met zicht op de entree en de plaza. De balie voorziet in twee werkplekken.

Leerlingenadministratie/secretariaat (backoffice): direct achter de frontoffice is de backoffice met een balie gepositioneerd met een kantoorruimte met drie werkplekken, bestaande uit drie bureaus en kastruimte. Er is ruimte voor een af te sluiten kluis.

Kantoor directeur: een kantoorruimte met één werkplek, bestaande uit één bureau en kastruimte. Inclusief een tafel om te overleggen (4 personen).

Kantoor teamleider: vijf separate kantoorruimten met één werkplek, bestaande uit één bureau en kastruimte. Inclusief een tafel om te overleggen (4 personen).

Vergaderruimte: een grote vergaderruimte voor 10-12 personen voor algemeen en flexibel gebruik.

Kantoor roostermaker en examensecretaris: een kantoorruimte met twee werkplekken, bestaande uit twee bureaus en kastruimte.

Kantoor zorgmedewerkers: een kantoorruimte met twee werkplekken, bestaande uit twee bureaus en kastruimte voor gebruik door jeugdarts/verpleegkundige, maatschappelijk werk en leerlingenbegeleiders.

Spreekkamer zorg (4 personen): de spreekkamer is voor algemeen gebruik en liggen in de nabijheid van het kantoor zorgmedewerkers. Er is een overlegplek voor 4 personen. De ruimte moet enige mate van privacy hebben.

Kantoor flexwerkplekken: een kantoorruimte met twee werkplekken, bestaande uit twee bureaus en kastruimte voor gebruik door decaan, brugfunctionaris, personeels-topsport en docentcoach.

8.5. Algemene ruimten en nevenruimten

Hierna volgt een beschrijving van de algemene ruimten:

Entreehal: de ruimte na de entree voor de binnenkomst van leerlingen, personeel en bezoek. De receptie is in ieder geval gekoppeld aan de hoofdentree en heeft ook zicht op de entree. Om ervoor te zorgen dat niet al het vuil van buiten de gang wordt ingelopen, dient er een ruime schoonloopzone opgenomen te worden bij de entree naar buiten.

Aula/kantine: de aula biedt plaats aan activiteiten die een grotere ruimte vereisen dan een gemiddelde groeps grootte. De aula dient geschikt te zijn voor het volgende gebruik:

- Pauzeren, lunchen en ontspannen. Binnen het SDL Mavo/Havo vinden de pauzen in gescheiden shifts plaats.
- Avondactiviteiten zoals ouder-, thema- en voorlichtingsavonden en diploma-uitreikingen.
- (Dans)feesten, vieringen, festiviteiten en bijeenkomsten.

In deze ruimten dient rekening gehouden te worden met:

- Mededelingenscherm (roosters, overige informatie).
- Er dient een koppeling te zijn met de uitgiftebalie van de keuken.
- De opstelling van watertappunten en automaten naar behoefte van de school.
- Deuren en tochtportaal naar het pauzeplein buiten.

(Catering) keuken/uitgifte/berging: bij de aula is een keuken gesitueerd met een afsluitbare uitgiftebalie en een berging.

- De keuken is efficiënt en goed werkbaar ingericht zodat veilig en snel gewerkt kan worden.
- De keuken wordt gebruikt om eten/drinken te verzorgen voor leerlingen en personeel tijdens pauzes. De keuken is inclusief keukeninrichting en aansluitvoorzieningen.
- De uitgiftebalie dient voldoende lengte te hebben met een logische route daarnaartoe

Regieruimte: de ruimte is op een logische locatie in de aula en is afsluitbaar voor de opslag van (regie) apparatuur.

Opslag toneel/coulissen/stoelen: aan de aula is een opslagruimte voor materialen (onder andere apparatuur) en stoelen gewenst.

Multifunctionele ruimte: deze ruimte biedt, naast de aula, plaats aan activiteiten die een grotere ruimte vereisen dan een gemiddelde groeps grootte. Deze ruimte grenst aan de aula, maar is afsluitbaar. Deze dient geschikt te zijn voor:

- Bijeenkomsten voor leerlingen waarvoor een grotere ruimte gevraagd wordt.

- Avondactiviteiten zoals ouder-, thema- en voorlichtingsavonden.
- Muziek- en expressie uitvoeringen.
- De ruimte is voorzien te worden van een podium.

Open Leercentrum/mediaruimte: een ruimte geschikt voor 60 leerlingen om in alle rust geconcentreerd te kunnen studeren.

- In het leercentrum is een zone ingericht als mediatheek. De exacte invulling van de mediatheekfunctie zal in samenspraak met de school nader bepaald worden.

Time out ruimte: biedt ruimte voor 10 leerlingen en geschikt voor leerlingen om zich terug te trekken in een prikkelarme omgeving. In de ruimte 2 werkplekken voor de VG coördinatoren op te nemen.

Pauzeruimte personeel inclusief garderobe en pantry: er is één personeelskamer voor al het personeel op een centrale plek in het gebouw.

- De ruimte is voorzien van een voorportaal waar de postvakken, kluisjes en garderobe zijn gesitueerd.
- In de personeelsruimte zijn een pantry, een koffie- en theevoorziening.
- De personeelsruimte is centraal gelegen (bij voorkeur op de 1^e verdieping). De personeelsruimte heeft een balkon met een gunstige oriëntatie ten opzichte van de zon.

Kluisjes leerlingen: centraal op twee plaatsen komen kluisjes voor de leerlingen:

- De kluisjes worden gebruikt voor jassen en boekenwissel.
- Kluisjes van standaard grootte.
- Kluisjes ingebouwd in wanden of meubels.
- Kluisjes verspreiden in kleinere eenheden.
- De routing naar de kluisjes is een aandachtspunt.
- Er moet bij de kluisjes voldoende ruimte zijn om te lopen. Leerlingen hebben de neiging om bij de kluisjes in groepjes te blijven hangen en kunnen zo de doorstroom verhinderen.

Garderobe leerlingen: voor het ophangen van (natte) jassen is centraal bij de entree ook een garderobe gewenst.

EHBO-/kolfr ruimte: centraal gelegen is een EHBO-/kolfr ruimte met wastafel (warm en koud water) en koelkast. Deze ruimte moet altijd volledig te blinderen zijn (privacy) en is van binnenuit afsluitbaar.

Reproruimte incl. papieropslag: in de nabijheid van de conciërgeruimte dient de reproruimte te worden gesitueerd. Deze ruimte is geschikt voor kopieerwerk op grotere schaal en dient voldoende plaats te bieden voor het opstellen van een papiersnijder, inbindapparaat e.d. Naast de reproruimte zelf, moeten op meerdere plekken binnen de school faciliteiten voor printen en kopiëren aanwezig zijn.

Werkplaats conciërge: in deze ruimte kunnen kleine reparaties/klusjes worden gedaan, zoals het plakken van banden. De werkplaats dient tevens als berging voor bouw-, verbouw- en reparatiematerialen.

Opslag ICT/reparatie ICT: gekoppeld aan de werkplekken voor ondersteuning en in de buurt van het ICT-loket is een afsluitbare ruimte voor de opslag en reparatie van ICT-middelen.

Serverruimte: de serverruimte bevindt zich centraal in het gebouw. Bij voorkeur is de serverruimte niet omgeven door lesruimten. De serverruimte nabij de opslag ICT positioneren.

Berging algemeen: op een centrale positie dienen bergingen aanwezig te zijn waar algemene schoolbrede spullen worden opgeslagen. op de begane grond is een berging gesitueerd voor de opslag van papier en andere goederen (pennen, paperclips etc.), die toegankelijk is met een palletwagen.

8.6. Overige ruimten (tarra vloeroppervlak)

Hieronder volgt een overzicht van de overige nettoruimten die niet worden gerekend tot het functioneel nuttig vloeroppervlak:

Toiletten (algemene opmerking): wat betreft de sanitaire voorzieningen wordt onderscheid gemaakt tussen *leerlingen* en *personeel*.

- Alle toiletten zijn voorzien van een voorruimte met wastafel en koudwateraansluiting. In principe wordt de abo-eis met betrekking tot aantallen toiletten gevolgd.
- In de herentoiletten dient een combinatie van potten en urinoirs geplaatst te worden in een verhouding van 1:2 (zowel bij leerlingen als docenten).
- Daarnaast zijn er minimaal 2 genderneutrale toiletten opgenomen.

Leerlingentoiletten: er moeten voldoende toiletten komen voor 1.038 leerlingen, een en ander conform de wet- en regelgeving. Er zijn jongens- en meisjestoiletten. Regel is ongeveer 1 toilet per 30 leerlingen.

- Vanaf de gang is er een visuele verbinding met de voorruimte van de toiletruimte. Voorruimten zonder hoeken en schuilplekken.
- Scheidingswanden tussen toiletten van vloer tot plafond en hoge deuren.

Mindervalidentoilet (integraal toegankelijk toilet): er dient één mindervalidentoilet aanwezig te zijn dat ook gebruikt kan worden als personeelstoilet. In de ruimte dient een verschoningsruimte aanwezig te zijn. De afmetingen van de ruimte hierop afstemmen.

Personeelstoiletten: er moeten voldoende toiletten komen voor het personeel, een en ander conform de wet- en regelgeving. In ieder geval dient er een damestoilet, een herentoilet en een urinoir te zijn op elke verdieping.

- Scheidingswanden tussen toiletten van vloer tot plafond en hoge deuren.
- Spiegels in de toiletruimten opnemen in het wandtegelsysteem boven de wastafel.
- Een van de personeelstoiletten is gelegen bij de hoofdentree, zodat dit toilet tevens voor bezoekers gebruikt kan worden.

Werkkast schoonmaakmachine: er is één grotere centrale werkkast voor de opstelling van een schoonmaakmachine, wasmachines en voorraadopslag van schoonmaakmiddelen.

Werkkasten schoonmaak: de werkkasten (verspreid over de verdiepingen) moeten voldoende groot zijn om de werkkarren en stofzuigers in te kunnen plaatsen.

- Daarnaast dient te worden voorzien in een opbergmogelijkheid voor schoonmaakmiddelen en -materieel.
- Uitstortgootsteen met warm en koud water aan te brengen.

Patchkasten: op strategische locaties in het gebouw worden patchkasten opgenomen.

Technische ruimten: er dient ruimte te zijn voor technische voorzieningen, zoals computerruimten, meterkasten, verdeelkasten en overige technische ruimten. Deze ruimten maken onderdeel uit van het totale BVO.

Verkeersruimten: de verkeersruimten dienen in principe voor het verplaatsen van personen en goederen in het gebouw. Wanneer de gang in open verbinding staat met een aangrenzende gebruikruimte, dan dient de gang te zijn afgestemd op de voor die gebruikruimte geldende eisen ten aanzien van temperatuur en geluid. Voorkomen dient te worden dat de verkeersruimten door wachtende leerlingen worden geblokkeerd. In de verkeersruimten moet een systeem opgenomen worden voor het exposeren van (leerlingen)werk op de wanden.

Lift: elke verdieping dient toegankelijk te zijn. Dit kan middels een personenlift. De plaats dient afgestemd te zijn op de verschillende gebouwdelen.

Afvalinzameling: in het gebouw moeten diverse steunpunten worden gecreëerd voor het gescheiden inzamelen van afval.

- De afvalplaatsen bij voorkeur in de directe nabijheid van de lift situeren. Vanaf deze afvalsteunpunten wordt het afval naar de containeropstelplaats op het terrein gebracht.
- In de keuken gft apart inzamelen.

- Gevaarlijk afval dient gescheiden te zijn conform de voorschriften.

8.7. Cluster Sport

Entree: er dient een entree te zijn voor gebruik door derden buiten de schooluren. Er dient tevens een entree te zijn direct aangrenzend aan het schoolgebouw (eventueel middels een sluis), zodat de gymzalen intern via de school bereikbaar zijn. Om ervoor te zorgen dat niet al het vuil van buiten de gang wordt ingelopen, dient er een schoonloopzone opgenomen te worden bij de entree.

Gymzalen:

- het uitgangspunt voor de afmetingen van de gymzaal is minimaal 12 x 21 meter. De gymzaal heeft een minimale vrije hoogte van 5,5 meter. De wens is een zaalhoogte van 7 meter en een groter speelveld van 14 x 22 meter.
- Tussen twee gymzalen is een flexibele trenomatwand.
- De gymzaal wordt met een sportvloer (puntelastische Descol sportvloer, of gelijkwaardig) uitgevoerd. De wanden zijn voorzien van akoestisch materiaal.

Toestellen berging:

- Er dient genoeg manoeuvreerruimte te zijn in de toestellenberging.
- De toestellenberging is gescheiden door middel van een roldeurwand of ander flexibel maar robuust (en balvast) systeem.
- De toestellenberging heeft een minimale diepte van 4 meter en een minimale hoogte van 2,7 meter.

Kleedruimten: er zijn drie separate jongens- en 3 kleedruimte voor meisjes.

- Elke kleedkamer voorzien van bankjes en kledinghaken
- Directe toegang tot de doucheruimten

Douche / wasruimte leerlingen:

- Elke douche/wasruimte dient een directe verbinding te hebben met een kleedruimte.

- De wasruimte dient voldoende ruimte te hebben om te kunnen voorzien in drie afsluitbare douches en één wastafel.
- De temperatuurregeling van het douchewater geschiedt collectief. De regelunit ligt buiten het bereik van de leerlingen.

Fitnessruimte: Een separate ruimte met ruimte voor de opstelling van 15 fitnessapparaten.

- Directe verbinding of transparantie met de gymzalen t.b.v. toezicht

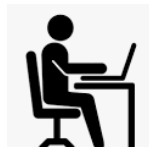
Toiletruimte leerlingen: Twee jongens en twee meisjes toiletruimten. Bereikbaar vanuit de hal en niet vanuit de kleedkamers

Mindervalide toilet: er dient één mindervalidentoilet aanwezig te zijn dat ook gebruikt kan worden als personeelstoilet.

Kleed- en doucheruimte genderneutraal: kleinschalige ruimte met individuele omkleedruimte.

- De ruimte voorzien van kleedbank, kledingkast of locker.
- Aparte douche.

Werkruimte docenten / EHBO: de werkruimte van de docent is centraal gelegen. Docenten maken gebruik van de werkruimte om lessen voor te bereiden. In de werkruimte zijn twee werkplekken en een opbergkast voorzien.

- In deze ruimte is een EHBO-ruimte met wastafel (warm en koud water). Deze ruimte moet altijd volledig te blinderen zijn (privacy) en is van binnenuit afsluitbaar.

Kleed- en doucheruimte personeel: in de directe nabijheid van de gymzaal bevindt zich de kleed-/doucheruimte voor sportdocenten. Deze kan tevens gebruikt worden als doucheruimte voor de andere docenten aan het begin van de dag.

- De ruimte voorzien van kleedbank, kledingkast of locker.
- Aparte douche.

Buiten berging: ten behoeve van opslag buitenmateriaal. De ruimte dient bereikbaar te zijn vanaf de buitenzijde en is afsluitbaar.

9. Buitenterrein

De keuze is gemaakt om het gebouw te vernieuwen op de huidige locatie op de Kapteynweg 3. Het casco van het huidige onderwijsgebouw wordt behouden met een uitbreiding op een nader te bepalen positie en nieuwbouw gymzalen.

De exacte positie van de gymzalen op het terrein dient nog nader bepaald te worden in de ontwerpfase. Het terrein staat in dienst van het gebouwen dragen bij aan de identiteit van de school. Auto's en fietsen doen geen afbreuk aan dit aanzicht. Het terrein oogt schoon, praktisch en groen en daagt uit tot beweging.

Afbeelding 20: Terrein SDL Mavo/Havo aan de Kapteynweg met bereikbaarheid

9.1. Bereikbaarheid

De huidige verkeerssituatie (zie afbeelding 20), net buiten het terrein voor de leerlingen op de fiets is gevaarlijk. In de nieuwe situatie onderzoeken of er een betere verkeersafwikkeling mogelijk is, bijvoorbeeld door een andere fietsroute en andere positie fietsenstalling. Indien dit consequenties heeft voor de aanpassingen buiten het eigen terrein zal, in samenspraak met de gemeente een oplossing gevonden moeten worden.

9.1.1 Openbaar vervoer

In de nabijheid van de school bevindt zich een halte voor de bus.

9.1.2 Auto's

De aanrijroute van de auto's is gelijk aan de huidige situatie, zie ook afbeelding 19. Het is wenselijk om de auto's zoveel mogelijk te scheiden van de fiets- en voetgangersstroom.

9.1.3 Fietsen

De fietsenstalling dient dicht bij de leerlingentree geplaatst te worden, maar bij voorkeur buiten het zicht van de lokalen. Dit voorkomt onrust in de lokalen. Op het pauzeplein zullen geen fietsen komen c.q. zal niet gefietst worden. Er wordt ook niet gefietst over de parkeerplaats van de auto's. De huidige aanrijroute van de fietsers is via het Steve Biko pad. Voor personeel dient rekening te worden gehouden met een afsluitbare fietsenstalling.

9.1.4 Scooters en bromfietsen

De verkeersstromen van scooters, auto's, fietsers en voetgangers moeten gescheiden zijn. Nabij de fietsenstalling is een aparte zone voor de stalling van scooters en bromfietsen.

9.1.5 Voetgangers

De voetgangersstroom is gescheiden van de auto's, fietsen en scooters.

9.1.6 Leveranciers, brandweer, afval

Leveranciers en de afvaldiensten laden en lossen via Eisingahof bij de huidige hoofdentree. Alleen via deze weg is de school te bereiken met een auto of vrachtwagen. Indien vereist, zal een opstelplaats voor brandweervoertuigen bepaald moeten worden conform het aanvalsplan van de brandweer.

9.2. Omschrijving buitenruimte en terrein onderdelen

9.2.1 Algemene zaken

De buitenruimte is voorzien van veel groen en biedt ruimte om te zitten, hiertoe zijn er diverse zitobjecten die verschillen in zithoogte. Het terrein nodigt uit tot bewegen, hiertoe wordt er ruimte geboden voor de realisatie van bijvoorbeeld een pannakooi, en een veldje/ruimte voor balsporten. De hoofdentree van het gebouw ligt bij voorkeur aan de zijde van de Eisingahof hof. Deze locatie is goed bereikbaar met de auto. De leerlingentree aan de zijde van het fietspad 'Steve Biko-pad'.

9.2.2 Entreezone

Er is één hoofdentree. Bij betreding van het schoolterrein wordt duidelijk dat hier de regels van de school gelden.

Naast de hoofdentree is er een leerlingentree. Deze is gepositioneerd nabij de fietsenstalling.

9.2.3 Pauzeplein

Het pauzeplein bevindt zich aan de zijde van de hoofdentree en dient aan de volgende uitgangspunten te voldoen:

- Deels bestraat en rijkelijk met groen (vergroening is de ambitie)
- Voldoende zitplekken, die in zithoogte variëren, deels overdekt en voorzien van voldoende schaduwplekken.
- Zodanig inrichten dat het uitnodigt tot ontspanning, bewegen en ontmoeting (basketbal, pannaveldje, tafeltennis)
- Geluidsoverlast tussen pauzeplein en lessen voorkomen
- Directe relatie met en toegang tot de aula.
- Bereikbaarheid van de gevels in verband met onderhoud
- Het pauzeplein dient gescheiden te zijn van het openbaar gebied door middel van een afsluitbaar hek.

Een zorgvuldige detaillering in de overgang tussen plein en gebouw vermindert de exploitatiekosten van het gebouw. Denk hierbij aan het voorkomen van opspattend regenwater van verharding tegen de gevel en het moeilijk bereikbaar maken van graffitigevoelige gevels.

9.2.4 Buitenberging

Op het terrein zowel een berging als een containerberging te realiseren. Deze uit het zicht te plaatsen.

9.2.5 Afsluitbaarheid

Het gehele schoolterrein dient te worden voorzien van een hekwerk dat af te sluiten is.

9.2.6 Buiten lokaal

Er is wens voor een buitenlokaal voor één klas van maximaal 32 leerlingen waar verschillende vakgroepen gebruik van kunnen maken.

Deze ruimte is opgebouwd uit betonnen elementen die plaats moeten bieden aan de leerlingen.

Afbeelding 21: referentie buitenlokaal

10. Overige gebruikseisen gebouw

10.1. Indelingsflexibiliteit

De tijdshorizon voor onderwijskundige ontwikkelingen is vrij kort in vergelijking tot de levensduur van een schoolgebouw. Het zou daarom in de toekomst ook aangepast moeten kunnen worden aan zich wijzigende onderwijsfuncties. Het is van belang dat het gebouw mogelijkheden biedt tot uitbreiding op horizontaal vlak en/of verticaal vlak.

10.2. Toegankelijkheid

10.2.1 Algemeen

Het gebruik van verkeersruimten in een schoolgebouw wordt gekenmerkt door piekbelastingen, die een goede verkeersafwikkeling vereisen.

10.2.2 Horizontale verkeersafwikkeling

Voor gangen gelden de volgende aandachtspunten:

- Concentraties bij lokaaltoegangen vermijden.
- Geen lokaaldeuren gespiegeld naast elkaar of nabij kruisende verkeersstromen of recht tegenover trappen. Geen lokaaldeuren strak nabij compartimenteringsdeuren.
- Ter plaatse van entree, kluisjes en fietsenstalling is een vlotte doorstroming vereist.
- Een gang krijgt meerwaarde als deze bij een ruimte betrokken kan worden of voor onderwijsdoeleinden geschikt is.

Naast gangbreedtes bepalen ook deurbreedtes de doorstroming van personen binnen een gegeven tijdsbestek. De totale deurbreedte moet in verhouding tot de te verwachten doorstroom zijn. Deuren die de gang indraaien mogen de doorstroming niet belemmeren (180° doordraaien).

10.2.3 Verticale verkeersafwikkeling

Het gebouw dient een goede spreiding van trappen te worden gerealiseerd. De minimale breedte van trappen bedraagt 1,5 meter. De breedte wordt bepaald aan de hand van de piekhoeveelheid gebruikers.

De voorwaarden ten aanzien van mindervaliden- en goederen transport zijn opgenomen in het Technisch Programma van Eisen.

10.2.4 Vluchtmogelijkheden en -wegen

Door de plaatselijke overheid worden eisen gesteld ten aanzien van vluchtwegen en mogelijkheden op basis van het BBL. Hiervoor wordt het gebouw onderverdeeld in brand- en rookcompartimenten. Omdat brandcompartimenten dure brandscheidingen met zich meebrengen is een efficiënte compartimentering vereist.

De compartimentering en de opzet van de vluchtwegen en mogelijkheden dienen in een vroeg stadium met de brandweer te worden besproken.

10.2.5 Afsluitbaarheid, compartimentering en avondgebruik

In de vernieuwbouw is er sprake van medegebruik (verhuur of gebruik door derden) van de gymzalen. De gymzalen worden in een af te sluiten zone met separate entree ondergebracht.

10.2.6 Mindervaliden

Om voor mindervaliden toegankelijk te zijn, dient het hele gebouw te voldoen aan de eisen uit het 'Handboek voor Toegankelijkheid'. Naast de nodige ruimtelijke eisen dient, voor zover van toepassing, ook aandacht besteed te worden aan bedieningsknoppen, sluitwerk, hoogtes van loketten, balies, buffetten en kapstokken en extra manoeuvreerruimte bij toegangen naar toiletten en liften.

10.3. Verwachtingen architect

De verwachting ten aanzien van de architect is dat hij/zij de basis die wordt gelegd in het ruimtelijk en functioneel PvE in zijn/haar eigen stijl vormgeeft. Dat hij/zij goed kan luisteren en de onderwijsvisie kan vertalen en deze op een inspirerende wijze kan verdiepen: 'samen met de gebruikers ontwerpen'. In overleg wordt de balans gezocht tussen uitstraling en functionaliteit. Hij/zij heeft ervaring met onderwijshuisvesting en kan een onderwijsteam sturen met creatieve en alternatieve ideeën op een proactieve wijze. Dat hij/zij om kan gaan met het optimaal realiseren van de gewenste situatie, rekening houdend met alle randvoorwaarden en projectkaders, waaronder het beschikbare budget.

BIJLAGEN

- Bijlage 1:** Do's en dont's
- Bijlage 2:** Sfeer en Beleving
- Bijlage 3:** Lessentabel
- Bijlage 4:** Programma van Ruimte

Colofon

Uitgave: HEVO B.V.
Datum: 8 oktober 2025
Auteur(s): mevrouw ir. L. J. Kröse
mevrouw I. van Erp

Contact

Statenlaan 8 Postbus 70501
5223 LA 's-Hertogenbosch 5201 CB 's-Hertogenbosch

T +31 (0)73 6 409 409
info@hevo.nl

www.hevo.nl

Niets uit deze uitgave mag zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van HEVO B.V. worden gekopieerd, noch aan derden ter inzage worden gegeven

BIJLAGE 1 - Do's en Dont's referentie projecten

Hoge Aula
 Herkenbaarheid Door Kleur En Vorm
Moestuin
 Werknissen Bij Lokalen
 Schuifdeuren Entree

Buitenlokaal
 Aparte Entree Naar Gym
Goede Akoestiek

Kapstokken Bij Kluisruimte
 Zichtbaarheid En Materialisering Bewegwijzering

Klimaatbeheersing
 Beta Lab Centraal
 Eigen Identiteit Zichtbaar
 Buitenruimte Docenten
Vakkenkasten Beta

zwarte meubels
 Personeelskamer ver van leerlingen
Vissenkom lokalen
 Geen eigen identiteit

Stickers op deuren
 Kluisjes te verspreid

Niet hufterproof meubilair

Niet bereikbare randen - stof
 Aparte Entree Naar Gym

Smalle gangen
 Inkijk vanuit school in gymzalen

Lokalen te transparant
kleine werkruimte
 Geen privacy spreekkamers

BIJLAGE 2 - Moodboard sfeerbeelden

Multifunctionele ruimte aan de aula.

Referentie personeelskamer. Tafels wel groter om meer gezamenlijkheid te creëren.

Grote aula met trap als zitplek. Raam tussen werkplekken en aula.

Geen losstaande garderobe rekken

Betaplein:
- Kasten aan de muren en extra werkplekken voor docenten.

Beta plein
- Kasten om spullen op te ruimen
- Glazen wand tussen lokalen
- Centrale plek voor inhalers, PTA

Practicum lokaal

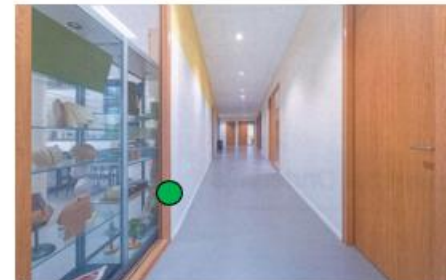
Groen plein tot toegang school.

Goede opzet leerplein

Werkplekken en gang gescheiden door kleur.

Etalage ruimte (niet laten
.....)

Innovatie lab - stimulerend

BIJLAGE 3 - Lessentabel

Dalton Lyceum Dordrecht - Kapteynweg					
Onderdeel:	Lessentabel	factor			
Datum:	24-6-2025	1,08			
Totaal huidig leerlingenaantal:	965	1038			
Vakken	huidig	toekomstig	benutting	aantal ruimten	aantal afgerond
	965 II	1038 II	72%		
Theorie (klas 1)					
Nederlands (incl. TTO-IB)	36	36	42	0,9	
Engels	38	38	42	0,9	
Duits					
Frans	23	23	42	0,5	
Aardrijkskunde	16	16	42	0,4	
Geschiedenis	16	16	42	0,4	
Economie					
Maatschappijleer (1 en 2)					
Informatietechnologie					
Bedrijfseconomie					
Maatschappijwetenschap					
Wiskunde (A, B)	45	45	42	1,1	
Mentorlessen	36	36	42	0,9	
Subtotaal Theorie (klas 1)	210,0	210,0	5,0	9	
Theorie (klas 2-5)					
Nederlands (incl. TTO-IB)	128	138	42	3,3	
Engels	131	141	42	3,4	
Duits	51	55	42	1,3	
Frans	42	45	42	1,1	
Aardrijkskunde	52	56	42	1,3	
Geschiedenis	73	79	42	1,9	
Economie	69	74	42	1,8	
Maatschappijleer (1 en 2)	33	35	42	0,8	
Informatietechnologie	14	15	42	0,4	
Bedrijfseconomie	15	16	42	0,4	
Maatschappijwetenschap	10	11	42	0,3	
Wiskunde (A, B)	134	144	42	3,4	
Loopbaanorientatie	8	9	42	0,2	
Dalton	25	27	42	0,6	
Mentorlessen	75	81	42	1,9	
Subtotaal Theorie (klas 2-5)	860,0	925,1	22,0	22	

Dalton Lyceum Dordrecht - Kapteynweg					
Onderdeel:	Lessentabel	factor			
Datum:	24-6-2025	1,08			
Totaal huidig leerlingenaantal:	965	1038			
Vakken	huidig	toekomstig	benutting	aantal ruimten	aantal afgerond
	965 II	1038 II	72%		
Beta (klas 1-5)					
Biologie	78	84	42	2,0	
Natuur scheikunde 1	35	38	42	0,9	
Natuur scheikunde 2	16	17	42	0,4	
Natuurkunde	25	27	42	0,6	
Scheikunde	22	24	42	0,6	
Natuur leven en technologie	4	4	42	0,1	
Subtotaal Science	180,0	193,6	4,6	5	
Kunst (1-5)					
Beeldend vorming	55	59	42	1,4	2
Kunst 1	16	17	42	0,4	
CKV	8	9	42	0,2	
Muziek	41	44	42	1,1	1
Subtotaal Kunst	120,0	129,1	3,1	3	
Subtotaal exclusief gymnastiek	1370,0	1457,8	34,7	39	
Lichamelijke opvoeding					
lichamelijke opvoeding (1 en 2)	130	140	55	2,5	3 eigen
BSM	8	9	55	0,2	
Subtotaal LO	138,0	148,4	2,7	3	
Totaal inclusief gymnastiek	1508,0	1606,2	37,4	42,0	

BIJLAGE 4 – Ruimte programma

Project:	vernieuwbouw Stedelijk Dalton Lyceum Kapteynweg								
Datum:	15-sep-25								
Onderdeel:	Programma van Ruimten								
Totaal huidige leerlingenaantal:	1038								
Omschrijving Ruimteprogramma		werkpl. leerl.	werkpl. pers.	aantal ruimten	omvang ruimte	m2 totaal	opmerkingen		
ONDERWIJSRUIMTEN									
Vakcluster Theorie (klas 1)									
Theorielokaal	32	9	9	9	57	513			
Groepswerkplekken	10		3	3	20	60	3x10 werkplekken		
Werkruimte personeel		4	1	1	16	16	1x4 flexwerkplekken		
Spreekkamer			1	1	10	10			
Berging leermiddelen			1	1	10	10			
subtotaal	318	13	15	15		609			
Vakcluster Theorie (klas 2-5)									
Theorielokaal	32	22	22	22	57	1254			
Groepswerkplekken	10		7	7	20	140	7x10 werkplekken		
Werkruimte personeel		8	2	2	16	32	2x4 flexwerkplekken		
Spreekkamer			2	2	10	20			
Berging leermiddelen			2	2	10	20			
subtotaal	774	30	35	35		1466			
Vakcluster Beta (klas 1-5)									
Theorielokaal+	32	4	4	4	60	240	incl. demotafel		
Prakticumlokaal	30	1	1	1	100	100			
Betaplein	20		1	1	40	40	20 werkplekken		
TOA nabij/sk kabinet en werkruimte		2	1	1	50	50			
Chemicaliën opslag			1	1	10	10	Binnen TOA		
Berging Beta			1	1	15	15	Binnen TOA		
Innovatielab			1	1	40	40			
subtotaal	178	7	10	10		495			
Vakcluster Kunst (klas 1-5)									
Lokaal tekenen/beeldend vormen	32	2	2	2	70	140			
Atelierruimte	15		1	1	30	30	15 werkplekken		
Machineruimte			1	1	15	15			
Magazijn materiaal en opslag werkstukken			1	1	15	15			
Muzieklokaal incl. bergingruimte	30	1	1	1	70	70			
Studio groot	4		1	1	16	16			
Studio klein	4		1	1	8	8			
subtotaal	109	3	8	8		294			
SUBTOTAAL ONDERWIJSRUIMTEN	1379	53	68	68		2864			
DIRECTIE- / STAFRUIMTEN									
Frontoffice: conciërge / receptie		2	1	1	24	24	nabij entree, incl. balie		
Backoffice: secretariaat + leeringenadministratie+kluis		3	1	1	24	24	incl. balie		
Kantoor directeur		1	1	1	20	20	incl. 4 overlegplekken.		
Kantoor teamleiders (incl. TL OOP)		5	5	5	16	80			
Vergaderruimte (10-12 pers)			1	1	24	24			
Kantoor roostermaker en examensecretaris		2	1	1	16	16			
Kantoor Zorgteam		2	1	1	16	16	Jeugdarts/verpleegkundige, maatschappelijk werk/leerl. Beg. (counselor)		
Spreekkamer zorg (4 pers.)			1	1	10	10			
Flexkantoren		6	3	3	16	48	Decaan, brugfunctionaris, personeelscoach, topsport, GB coach		
SUBTOTAAL DIRECTIE- / STAFRUIMTEN		21	15	15		262			
ALGEMENE RUIMTEN / NEVENRUIMTEN									
Entreehal			1	1	100	100			
Aula/kantine	500		1	1	600	600	gescheiden pauzes 500 ln		
(Catering) keuken / uitgifte / berging			1	30	30				
Regieruimte			1	4	4		aan aula		
Opslag toneel/coullissen/stoelen			1	40	40		nabij aula		
Multifunctionele ruimte	100		1	150	150				
Open Leercentrum	60		1	180	180				
Time-out (10 pers)	10	1	1	40	40		op rustige locatie		
Pauseruimte personeel incl. garderobe/pantry			1	100	100				
Werkruimte personeel			1	80	80		decentraal		
Kluisjes leerlingen			1	40	40		2 locaties nabij aula		
Garderobe leerlingen			1	40	40				
Kofruimte / ehbo-ruimte			1	8	8				
Reporuimte incl. papieropslag			1	12	12				
Werkplaats conciërge			1	16	16		Incl. werkbank		
Opslag ICT / reparatie ICT			1	16	16				
Serverruimte			1	6	6				
Algemene berging			2	24	48				
SUBTOTAAL ALG. RUIMTEN / NEVENRUIM	60	0	18	18		1470			
OTAAL FUNCTIONEEL NUTTIG VLOEROPPERVLAK						4596			

Project:	vernieuwbouw Stedelijk Dalton Lyceum Kapteynweg				
Datum:	15-sep-25				
Onderdeel:	Programma van Ruimten				
Totaal huidig leerlingenaantal:	1038 leerlingen				
Omschrijving Ruimteprogramma	werkl. leerl.	werkl. pers.	aantal ruimten	omvang ruimte	m2 totaal opmerkingen
OVERIGE RUIMTEN + TARRA					
Leerlingtoiletten jongens (1 per 30 II)			16	2,5	40
Leerlingtoiletten meisjes (1 per 30 II)			16	2,5	40
Genderneutrale toiletten			2	3	6
Minder valide toilet (levens personeelstoliet)			1	5	5
Personeeltoiletten (1 per 20 pers)			8	3	24
Douche/kleedruimte personeel			0		0
Werkkast schoonmaakmachine			1	10	10
Werkkast schoonmaak			3	4	12
Patchkasten			4	2	8
Technische ruimte			1		
Verkeersruimte (horizontaal en vertikaal)			1		
Lift			1	9	9
Tarra: constructie, wanddikte, schachten etc					11%
SUBTOTAAL OVERIGE RUIMTEN + TARRA	0	0	54		2298
TOTAAL BRUTO VLOEROPPERVLAK SCHOOL					6.894 bruto/functionele-factor 1,50
SPORT & BEWEGEN					
Gymzaal	32		3	252	756
Toestellenberging			3	30	90
Fitnessruimte	10		1	40	40
Kleedruimte jongens			3	20	60
Douche / wasruimte jongens			3	8	24
Toiletten jongens			2	2	4
Kleedruimte meisjes			3	20	60
Douche / wasruimte meisjes			3	8	24
Toiletten meisjes			2	2	4
Werkruimte docenten / ehbo		2	1	18	18
Kleed- / doucheruimte genderneutraal			1	8	8
Kleed- / doucheruimte personeel			1	8	8
Buitenberging			1	8	8
Minder valide toilet (levens personeelstoliet)			1	5	5
Werkkast schoonmaak			1	4	4
Entree			1	16	16
Verkeersruimte horizontaal			1	100	100
Technische ruimte			1	35	35
SUBTOTAAL SPORT & BEWEGEN	96	2	32		1264
TOTAAL NETTO VLOEROPPERVLAK					1.264
TARRA VLOEROPPERVLAK					
Constructie, wanddikte, schachten etc. (11%)					139
SUBTOTAAL TARRA					139
TOTAAL BRUTO VLOEROPPERVLAK SPORT					1.403 bruto/functionele-factor 1,26
totaal aantal leerlingwerkplekken	1535				voor: 1038 leerlingen
totaal aantal werkplekken personeel		76			voor: 38 klassen, incl 3 gymzalen
totaal aantal groepen (minimaal)			43		
			onderwijs		6.908 normatief bij 1038 leerlingen
					6.894 benodigd m2
					14
			gym		1.365 normatief bij 3 zalen
					1.403 benodigd m2 = 3 zalen
					-38
			Totaal		8.273 totaal normatief
					8.297 totaal benodigd
					-24